

BÁCS-KIS-HELYMÉGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szobotica, CSÜTÖRTÖK 1925 július 9.

181. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. Sz. Szerkesztőség 5—19

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Jog és erő

(+) Az erdélyi magyar egyházak törték meg a jogaikban sértett nemzeti kisebbségek óvatos tartózkodásának jegét azzal, hogy a Népszövetségnél tettek panaszt a román kormány sérelmes iskolatörvényjavaslata ellen. Korszaknyitó lépés volt ez a kisebbségi küzdelmek történetében, mert lezárt azzal a váddal, hogy hazafüggést követ el az a nemzeti kisebbség, amely a saját hazája kormányának intézkedéseit az ország határain kívül működő nemzetközi fórumhoz felelteszi meg. Az erdélyi magyar egyházak memorandumának meg is lett a fogatja: a román kormány az iskolatörvény tárgyalását elhalasztotta és a népszövetségi tanács, amely már foglalkozott a hozzá betérjett erdélyi panaszokkal, a román delegátus idegességének tanulságát levonva elhatározta, hogy az érdekelt államok képviselői nem vehetnek részt az orvoslásért folyamodó kisebbségek ügyének eldöntésében.

Az erdélyi példát követik most Szlovénia magyarországi vezetői és a Népszövetség közbe lépését kérik, minthogy a csehszlovák legfelsőbb bíróság döntése alapján százezernyi szlovéniai magyar illetősége vált vitássá és egzisztenciája sodródott veszedelmbe. A szlovéniai magyar képviselők felhívják a Népszövetség figyelmét arra, hogy a csehszlovák közigazgatást nem a törvény, hanem a törvény magyarázata irányítja és ezáltal negyvenötven év óta szlovéniai területen élő, adózási és katonai kötelezettséget teljesítő magyar nemzetiségű állampolgárok szerzett jogait teszi kétségessé.

— A csehszlovák köztársaság magyar nemzetiségű lakossága — mondja a memorandum — békésen viselte sorsát és türellemmel várta, hogy a békeszerződések végrehajtása meg fogja hozni a várvárt nyugalmat s a békés kulturális és gazdasági fejlődés lehetőségeit a kisebbségek számára is. Megadással ürte, hogy a csehszlovák állampolgársági törvény a saintgermaini szerződésbe foglalt feltételeket megszülycsbitotta. Azt azonban nem hagyhatja szó nélkül, hogy a csehszlovák állampolgársági törvény gyakorlati alkalmazása a szlovéniai magyarországi nagy tömegeit taszítja hontalanságba.

A népszövetségi tanács legutóbbi határozata után ezt a panaszt is nemérdekelt államok delegátusaiból álló zsűri fogja megvizsgálni és bizonyára olyan megoldásra fog jutni, amely jogorvoslatot nyújt, anélkül, hogy a csehszlovák állam presztízsét

csorbitaná. A nemzetek szövetségét az az alap gondolat hívta életre, hogy kell lennie egy nemzetközi szervnek, amely a népek között fölmerülhető nézeteltéréseket a maga pártatlanságának magasságából megnyugtató módon elsimíthatja. A megkötött szerződések hiányos garanciáinak pótlására alakult testület hatáskörébe utalták közös megegyezéssel a kisebbségi jogok védelmét is, amivel elismerték, hogy a békeszerződések idevágó szakaszai a nemzetiségek jogbiztonsága szempontjából nem abszolút értékűek. Az utóállamok nemzeti kisebbségei mégis éveken át tartózkodtak attól, hogy sebeiket a nemzetek szövetsége elé tárják. Ugy érezték, hogy illoyalitásnak minősíthető, ha új hazájukkal szemben támasztott igényeiket nemzetközi elbírálás alá bocsátják. Biztak az átmeneti időkkel járó zaklatottság megszű-

nésében és a konszolidációt szolgáló törvények uralmának minden polgárra egyképp kiterjedő jótékony hatásában.

A magyar kisebbségi pártok Romániában is, Csehszlovákiában is parlamenti képviselőket vettek ki maguknak, aktíve bekapcsolódtak a belpolitikai erőversenyébe, de az államalkotó pártoknak a kisebbségi kérdésben szolidáris felfogásával szemben gyöngéknek bizonyultak a magyar kisebbség létérdekeit érintő feladatok betöltésére. A parlamentarizmus a többség uralmi formáit szabja meg és a kisebbségnek csak panaszjogot biztosít. A romániai és a csehszlovákiai magyarság képviselői a maguk parlamentjében hiába panaszolták el megbízóik bajait, ezért fordulnak most a Népszövetséghez, amely alból a célból jött létre, hogy egyensúlyt próbáljon teremteni a jog és az erő között.

Csütörtökön végetérnek a megegyezési tárgyalások

Néhány napon belül megalakul az új kormány
Pribicevicsék a dinasztiaát féltik a megegyezéstől

A radikális és a Radics-párt delegátusai közti tárgyalások szerdán tovább folytak a szociálpolitikai miniszteriumban. A tanácskozás délelőtt tíz órától délután egy óráig tartott. A delegátusok ma feltűnően szűkszavúak voltak, sem kommunikált nem adtak ki, sem az érdeklődő új ágróknak nem adtak felvilágosítást. *Trifkovic Márkó*, a parlament elnöke mindössze annyit jelentett ki:

— A tárgyalások kedvezően folynak és a befejezéshez közelednek.

Délután politikai körökben elterjedt, hogy a mai tárgyaláson az összes pontokra nézve megtörtént a megegyezés s holnap csak a zárójegyzőkönyv aláírására ülnek össze a delegátusok. A megegyezés eszaktuálása Pasicstól függ, aki fentartotta magának a végleges döntést. Ma már meg lehet állapítani, hogy általánosan biznak a megegyezés sikerében. Azok a pesszimista hangok, amelyek még kedden felmerültek, már teljesen elhallgattak s mára teljes bizonyossággal állítják, hogy az új kormány megalakulása csak napok kérdése. Hogy az eddigi előre megjósolt dátumok nem váltak be s hogy az új kormány megalakulása még eddig nem történt meg, az csak technikai okokon mulott, amint hogy most is számítani kell arra, hogy a megegyezés ratifikálása, a jelenlegi kormány lemondása, a király visszaterése és az új kormány kinevezése bizonyos időt vesz igénybe.

Pribicevicsék sajtója és szervezetei még mindig igyekeznek a helyzetet úgy beállítani, hogy a tárgyaló delegációknak hatásköre nem terjed ki a végleges megegyezésre s az a megállapodás, amit ez a delegáció köt, senkire nézve sem kötelező. Utalnak arra, hogy főleg Pasicstól függ a megegyezés. A Pribicevics-párti sajtó megismétli s állandóan felszinen tartja az Orjúnak azt a határozatát, amelyben tiltakozik a megegyezés ellen, amit nemcsak az állam rendjére, hanem az uralkodóházra nézve is veszedelmesnek tart. Ezeknek az érveknek azonban ma már kevés a hatásuk.

Az ellenzéki blokk soraiban a helyzet még tisztázatlan. *Davidovic Ljuba* szerdán délelőtt tanácskozott Koroseccal, Hrasnicával és Lorkovicsal, akiknek beszámolt Radics Pavleval folytatott megbeszéléseiről. A blokk vezetői megvitatták a politikai helyzetet is, határozatot azonban nem hoztak.

Mi történt a „horvát népképviselet” vasárnapi gyűlésén?

Zagrebből jelentik: Zagrebi politikai körökben még mindig a horvát parasztklub vasárnapi ülésén lefolyt eseményekről tárgyalnak, annál is inkább, mert a horvát népképviselet zárt tanácskozásán történekről megbízható információk még mindig nem ke-

rültek nyilvánosságra. A zagrebi lapok is csak egy-egy részletet közölnek az ülésről, amelyeknek hitelességét nem lehet megállapítani.

A zagrebi *Rijecs*, a Pribicevics-párt lapja, legutóbbi számában többek közt a következőket írja:

— Az ülésen dr. *Lorkovic Iván*, a Zajednica elnöke kijelentette Radics Pavlenek, hogy március 27-iki parlamenti nyilatkozatát a klub felhatalmazása és képviselő társainak tudta nélkül tette meg. Ő már annakidején kijelentette, hogy a deklarációt csak Radics Pavle magánvéleményének tekintti, mert a Zajednicával folyt tárgyalások minimális alapul a horvát tartományi kormányt, a báni méltósági autonómiát fogadták el. Mivel a lapok közleményeiből arról értesült, hogy Radics Pavle a radikálisokkal folytatott tárgyalások során messze túment ezen a minimális mértéken is, a Zajednica nem szavazhat neki bizalmat, amíg teljes felvilágosítást nem ad a tárgyalások menetéről. Ugyanezt az álláspontot hangoztatta felszólalásában dr. *Trumbic* is. E felszólalásokra Radics Pavle ingerülten kiáltotta:

— Aki nem járul hozzá, az menjen ki.

A Zajednica tagjai és néhány Radics-párti képviselő ki is vonultak az üléstől, míg a visszamaradt képviselők bizalmat szavaztak Radics Pavlenak.

A *Rijecs* arról is értesül, hogy Lorkovic a következőket mondotta:

— Az ilyen tárgyalások kárt okoznak a horvátoknak és demoralizálják a tömegeket. Ezzel a kapitulációval több kárt tettek a horvát népnek, mint az egész Pasic—Pribicevics-kabinet.

Radics Pavle vezércikke a megegyezési tárgyalásokról

A Radics-párti *Dom* is legutóbbi számában csaknem kizárólag a radikális párt és Radicsék közt folyó tárgyalásokkal foglalkozik. A lapban Radics Pavle a következő címen irt vezércikket: „Az egész világ és a civilizáció a kölcsönös bizalmon alapul”. A cikk többek közt a következőket tartalmazza:

— A tárgyalások a legteljesebb kölcsönös bizalom és őszinteség alapján folynak. Nem tárgyalunk elméletekről és programokról, hanem bajainkról és módot keresünk az állam konszolidációjának elérésére. A szerbek, horvátok és szlovének a múltban és most is három külön nép voltak, akik végre közös nemzeti államhoz jutottak, amit most rendezni és fejleszteni kell, a népek közötti megegyezés és paraszdemokrácia szellemében, úgy, hogy

kifelé éppúgy, mint befelé helytálló, haladó és erős szervezet legyen. A radikálisok nem is gondoltak arra, hogy tőlünk, horvátoktól olyasmint követeljenek, ami lelkiismeretünkkel és képviselői kötelességünkkel ellenkezik.

Még a nyári szünet előtt megalakul az új koalíciós kormány

Ugyanebben a számában a Dom a hírek közt a következőket írja:

— Az egyezmény lényegében már valóban kész, csak a radikális és a parasztpárti parlamenti többség munkaprogramját kell megállapítani. E többség kebeléből kétségtelenül még a parlament nyári szünete előtt megalakul a radikális és parasztpárti parlamentaris kormány. Pribicevics már három ízben kísérletet tett Pasicsnál arra, hogy fehorítsa az egyezményt, ami azonban nem sikerült.

A parasztklub vasárnapi üléséről csak röviden számol be a Dom és megemlíti, hogy a Zajednica tagjai kifogásokat emeltek a pártvezetőség taktikája ellen, mégis egyhangot sem lehetett hallani a radikálisokkal való megegyezés ellen. Teljes egyetértés volt abban a tekintetben, hogy az egyezményt semmi esetre sem lehet az őszig halasztani, mert a nép ezt kudarcnak tekintené és azt hinné, hogy a radikálisok a horvátok megsemmisítését akarják.

A miniszterelnök állapotában lényeges javulás állott be

Pasics miniszterelnök állapotában az utóbbi napokban lényeges javulás állott be. A miniszterelnök kezelőorvosai szerdán délután konziliumot tartottak, amelyen egyhangulag megállapították, hogy a miniszterelnök állapota állandóan javul. Az epeömlés szerencsére nem hagyott súlyos nyomokat szervezetében, frissnek érzi magát és közérzete kielégítő. Az egész napot villája parkjában családja környezetében tölti.

A miniszterelnök a közeli napokban hosszabb tartózkodásra egy csehországi fürdőhelyre utazik. Az elutazás dátuma, valamint a külföldi tartózkodás ideje nincs megállapítva. Az a hír, hogy Pasics feleszandót kíván tölteni a csehországi fürdőhelyen. Az ellenzéki lapok e hírrel kapcsolatban azt írják, hogy az ország nem engedheti meg, hogy a kormány feje fél évet töltsön idegenben és azt követelik, hogy Pasics miniszterelnök mondjon le.

A sajtótörvényjavaslat vitája

A törvényhozó bizottság szerdán folytatta a sajtótörvény részletes vitáját. A 19. szakasznál Hohnvec klerikális kifogásolja, hogy a lapbetiltás indokai közt ott szerepel az idegen államok megsértése is. Véleménye szerint ezzel teljesen kiszolgáltatják a sajtót a hatóságok önkényének, amelyek a törvénykezteszakaszát alkalmazhatják akkor is, ha Honolulu királyát éri valami sérelem a jugoszláv sajtóban. Kéri, hogy a szakasz töröljék és egyben azokat a bekezdéseket is töröljék a javaslatból, amelyeket az alkotmány 138. szakaszából vettek át.

Zsanics ugyanilyen értelemben szólal föl, ő is kívánja az alkotmány 138-ik szakaszából átvett bekezdések törölését.

Hrasnica hivatkozik arra, hogy a muzulmán-párt szarajevói lapját

azok miatt a beszédek miatt tiltották be, amelyeket Lorkovics éppen a sajtótörvény tárgyalása alkalmával mondott el. Smodelj klerikális szintén a szakasz törölését kívánja. Hivatkozik a szlovén néppárt hetilapjának, a Domoljubnak betiltására, amely eklatáns példája annak, hogy a hatóságok milyen önkényesen járnak el sajtótörvényekben.

Srskics miniszter felszólalásában kifejti, hogy a külföldi uralkodók megsértését csak azoknál az uralkodóknál veszik számba, kiknek államában Jugoszlávia reciprocitást élvez. A szakaszhoz hiteles magyarázatot nyújt, amely jegyzőkönyvbe kerül és így a bíróságok számára mértékadó lesz.

Polics dr. követeli, hogy állapítsák meg a lapok kártérítési igényét azokkal a tisztviselőkkel szemben, akik jogtalanul rendelik el az elkövetést.

A bizottság a 19-ik szakaszt ezután eredeti szövegében elfogadja, a miniszter magyarázatával együtt.

A 20—26-ik szakaszokat vita nélkül fogadják el. A 27-ik szakaszról, amely a helyreigazításról intézkedik, Kumanudt annak a kimondását kéri, hogy csak azt a helyreigazítást kell közölni, amely valóban kor-

rigálása a kifogásolt térváltásnak. Smodelt azt javasolja, hogy csak akkor kelljen a lapoknak a helyreigazítást közölni, ha az megfelel a tényeknek. A tízezer dináros büntetési tételnek 50—5000 dinárra való lecsökkentését kívánja. A többség a javaslatot eredeti szövegében fogadja el.

A javaslatnak a cenzuráról intézkedő 6-ik fejezetét vita nélkül fogadják el. A 33-ik szakaszra jutnak el, ami után az elnök az ülést berekeszti és közli, hogy a legközelebbi ülést írásban fogja összehívni.

Ujra szekvesztrálják a Thurn-Taxis-birtokot

A radikális-pártban Lukinics volt igazságügyminiszter ügyében további akcióra készül egy csoport, amelynek tagjai szerint Lukinicsot nemcsak ki kell adni a bíróságnak, hanem jóvá is kell tenni az általa okozott károkat. Marianics, Alekszies, Dragovics és más képviselők indítványt tettek, hogy a parlament hozzon határozatot, amely szerint újra visszatérítik a Thurn-Taxis-birtok szekvesztrumát és azt állami kezelésbe veszik. A javaslat sorsa iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg politikai körökben.

Európa egyetlen miniszternöje

Beszélgetés Nina Banggal, Dánia közoktatásügyi miniszterével

Kopenhága, július

Az óriási előszobában Pallas Athéné szobra áll. A hosszú asztalon két kávécsésze. Nagy csönd. A szolga kételkedik benne, hogy fogad. A miniszternő kiüzeni, hogy ha egy kicsit tudok várni, szívesen beszélek velem. Végre beléphetek egy hosszú, nagy terembe, ahol fáradt mosollyal fogad, kedvesen nyújtva kezét az őszhajú Nina Bang. A teremből nyílik a tágas dolgozószoba, itt áll szép, nagy íróasztala. A névjegyemet forgatja, furcsa neki, hogy a vezetéknevem áll elő.

— En is voltam a magyarok közt egyszer, — mondja, Budapesten szociáldemokrata kongresszuson. Nagyon tetstett ott minden. Még most is vannak színes hímzésű párnám, amiket ott vásároltam.

Elkezdem kérdezni s Nina Bang szívesen, részletesen felel a kérdéseimre.

(— Miben rejlik tulajdonképpen a dán nőmozgalom sikerének a titka?)

— Lásza én ezt nem tudom, igazán nem is tudom. Nincs is itt már jelentős mozgalom, — mondja — hiszen a nők már mindent elértek nálunk, amit elérhettek. A mi társadalmunk demokrata és én nem is tudom hogyan lett, de ez már így van, hogy itt a nők a fórumon is szabadon mozoghatnak, járhatnak, beszélhetnek, beszélgetnek és cselekedhetnek, senki nem szól ebbe bele.

(— Mik hát a látható eredményei a dán nőmozgalomnak?)

— A nők jogai, a választójog és választhatóság joga, a hivatalviselési jog. Minden hivatalhoz odaengedték a nőket, kivéve az egyházi és a katonai hivatalokat. Azután a fizikai és szellemi munkát végzi, a nők munkabére ugyanaz, mint a férfiaké. Jobb házassági törvényt kaptak és magánjogi egyenlőséget is a közegyenlőség mellé.

(— A dán parlament nőképviselei milyen fontosabb indítványt nyújtottak be?)

— A nőképviselek nem reprezentálják a dán nőket. Van itt egy konzervatív hölgy a parlamentben, de ez igazán nem reprezentánsa a nőknek. Én magam is elsősorban szociáldemokrata vagyok és csak azután nő.

(Minisztersége alatt milyen nevezetesebb reformokat hajtott végre és milyen változásokra készül még?)

— Ugy-e, kétféle reformok lehetsége-

sek, adminisztratív és törvénykezési. Ez utóbbit nagyon nehéz keresztülvinni. Egy kis törvénykezési reformot sikerült megvalósítanom, mely a könyvtárak modernizálására vonatkozik. Két nagy könyvtárunk van. Kopenhágában egy és Jütlandban egy, melyek elavult rendszer szerint voltak berendezve. Meg akartam szüntetni azt, hogy hatalmas, nagy házakat töltsenek meg régi újságokkal.

— A jövőben keresztülvendő reformok érdekében még sokat kell küzdenem. Az iskolák ügyének régi vitás kérdése most ismét felszínre került. Ugyanis a parasztság 30 évig, mielőtt uralomra került, mindig a nyilvános iskolák ellen foglalt állást és a magántanintézetek intézménye mellett szállt síkra. Ez ellen a felfogás ellen aztán küzdelmek indultak meg a nyilvános iskolák érdekében. Ezek a küzdelmek ma ismét aktuálisak. Nagyon sok beszédet tartottam az ugynevezett Schulversammlungokon ez ügy érdekében. Dánia legsötétebb vidékein Jütland nyugati részében sokszor és sokat beszéltem olykor 5—6000 főnyi népgyűlés előtt.

— Az adminisztratív reformok közül többet sikerült megvalósítani. Új hivatalt szerveztem, mely fölülvizsgálja a magánintézeteket. Rengeteg még e körül a tennivalóm. Reggel 10-től este 7-ig a hivatalban vagyok, magam is csodálkozom, hogy kibírom.

— Egy, Dániában nagyon fontos, reformot valósítottam meg a külföldiekkel összeházasodottak javára. Eddig ugyanis külföldivel való házasság által a nők elvesztették az állampolgárságukat s ha itt is éltek Dániában s a férfi meghalt, idegenekként álltak itt elvesztve minden polgárjogukat. Elképzelhető, hogy ez úgy rájuk, mint a gyermekeikre milyen hátrányos volt. Most az idegen állampolgárok feleségei megmaradnak dán állampolgároknak, ha Dániában élnek s nem vétenek az államrend ellen.

(— Még a háború és béke kérdéséről szeretném véleményét hallani.)

— Én teljesen és tökéletesen békepárti vagyok, — mondja Nina Bang. Ugy-e régen Dél-Franciaország küzdött Észak-Franciaország ellen, Skótország Anglia ellen s ezek a harcok teljesen elcsendesedtek. Én azt hiszem, hogy amint Észak-Franciaország és Dél-Franciaország, vagy Skócia és Anglia közt lehetetlen lenne ma a háború, s amint mi itt békében élünk, — olyan lehetetlen, olyan elképzelhetetlen lesz egyszer majd az

egész világon a háború gondolata.

Még egy autogrammos fényképet kérek Dánia közoktatásügyi miniszterétől. — de — azt mondja — menjek el érte a lakására. Bucsuzáskor kedvesen nyújtja a kezét. Fáradt és egy kicsit meg is van hülve.

Szigethy Vilma.

A topolai ígérlet földje

Nem ad házhelyeket a községi képviselőtestület

Topoláról jelentik: A község képviselőtestülete még a februári választásokat megelőzően földet és házhelyeket ígért a topolai földnélküli szegényeknek. Hosszas előkészületek után a földet ki is osztották azok között, akiket igényjogosultaknak ismertek el, azonban a házhelyeket még ma sem adta át a képviselőtestület. A házhelyekre igényt tartó szegénysorsú lakosság, amelynek egy része már meg is tette az előkészületeket az építkezésre, többiben kérte a képviselőtestületet, hogy váltsa be ígérletét, de a képviselőtestület elzárkózott a kérdés teljesítése elől és kijelentette, hogy nem áll módjában annyi házhelyet kiosztani, mint amennyi igénylő van.

A nincstelének azonban ezután sem mondtak le a házhelyekről és újabb ostromot intéztek a község képviselőtestülete ellen, a képviselőtestület végre elhatározta, hogy napirendre veszi a házhelyek ügyét. A határozat értelmében a képviselőtestület gazdasági bizottsága tartott ülést és elhatározta, hogy a kérelmet elintézés végett a vármegyéhez terjeszti fel. Az igénylők remélik, hogy a megyei hatóságok ügyüket kedvezően intézik el és végre hozzájutnak azokhoz a házhelyekhez, amelyeket a választások előtt oly bőkezűen ígért meg a község képviselőtestülete.

Viharos munkásgyűlés Novisradon

Új szakszervezeti tanácsot választottak

Novisradról jelentik: A novisradai munkásszervezetek kedden tartották meg közgyűlést, amelyen új szakszervezeti tanácsot alakítottak. A közgyűlést Nesics János munkáskamarai tisztviselő, az eddigi elnök nyitotta meg, aki megnyitó beszédében sértegette a megjelent kiküldöttek egy részét. Ebből vihar kerekedett, amelynek lecsillapítása után a megjelentek Mocsdri Lajos almonárt bízták meg az elnökléssel.

A közgyűlés a múlt évi jelentés meghallgatása nélkül áttért a szakszervezeti tanács ujjaalakítására. Elnökké Mocsdri Lajost, titkárrá Jurisics Antal munkásbiztosító hivatalnokot, pénztárnokká Trenk Gyula villamos munkást, a felügyelő bizottságba: Gyelics Ferenc szabómunkást, Bernhard Ferenc vas- és fémmunkást és Pavlovics Szevén dohánygyári munkást választották meg. A megválasztottakon kívül minden szakszervezet két-két tagot delegál a szakszervezeti tanácsba.

Elhatározta a közgyűlés, hogy a régi vezetőséget felszólítja, hogy tíz napon belül az ügykezelést és a pénztárt adja át.

A közgyűlés elhatározta továbbá, hogy felveszi az érintkezést a független munkásszervezetekkel és a grafikai munkások szervezetével, hogy ezáltal a munkásság egyesítésének utjából minden akadály elháruljon. Kimondották, hogy a szakszervezeti tanács kiküszöbölje a tandeszközszaból minden politikai kérdést és kizárólag szakszervezeti ügyekkel kíván foglalkozni. Végül elhatározták, hogy nagyobb szabású kulturprogramot fognak kidolgozni a munkásság szellemi továbbképzésére.

A szakszervezeti tanács ujjaalakítása és a régi vezetőség bukása új életet visz a novisradai munkásság szakszervezeti életébe, amelyet az eddigi éles ellentétek teljesen megbénítottak.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

A mezőgazdasági kamarák felállításáról szóló román törvény legsikerültebb megtestesítése annak a példabeszédnek: »nesze semmi, fogd meg jól«. A román kormány nem akart elmaradni a nyugateurópai törvényhozásoktól, amelyek már régen felállították ezt az intézményt, gondoskodott azonban arról, hogy a lényegét: a gazdák független megnyilvánulását a kamarák útján letempítsa. Az erdélyi lapok szerint Bratianuék telerakták a kamarákat állami és megyei hivatalnokokkal, akik a gazdák képviselőivel teljesen egyenlő jogokat élveznek. Erdélyben egyes helyi hatóságok számtalan idegen, nem-gazda elemet csempészték be a kamarák névjegyzékébe: detektiveket, városi adóbeszedőket és szolgákat. A legerőszakosabban e tekintetben a marosvásárhelyi hatóságok jártak el, amelyek hogy a kisebbségi gazdák tulsúlybajutását megakadályozzák, a legkülönféle címeken román tisztviselőkkel rakták tele a kamarát, amely ilyenformán egyáltalán nem képviseli a gazdák érdekeit. A marosvásárhelyi gazdák elhatározták, hogy jogorvoslatokkal fognak élni a mesterséges választógyártás ellen.

*

Éles sajtóvita indult meg a bukaresti román lapok között arról a kérdésről, hogy szabad-e a kisebbségeknek nemzetközi fórumok elé vinni panaszait. A legsovénabb lap, a Viitorul azt hangoztatta, hogy a kisebbségeket meg kell tanítani becsületre és el kell venni a kedvüket attól, hogy állandóan Románia ellen áskálódjanak. Az ellenzéki Adeverul a lap társaságára válaszul leszögezte azt az álláspontját, hogy a nemzeti kisebbségeknek igenis joguk van a panaszra, mert a román kormány abszolút rosszakaratúan kezeli a nemzetiségek kulturális és politikai jogait. »A Viitorul — írja az Adeverul teljesen képtelen tárgyilagosan ítélni, mihelyt olyan politikai kérdés írog szönyegen, amelyet nem lehet az ő szótárába található négy-öt szidalmazó kifejezéssel elintézni. Azok közt a kérdések között, amelyeket abszolúte lehetetlen értelmesen megvitatni a liberálisok lapjával, első helyen áll a kisebbségek problémája. Azt állítottuk, hogyha azt akarjuk, hogy a kisebbségek ne forduljanak panaszaiikkal a Nemzetek Szövetségéhez, az ellen az a leghathatósabb eszköz, megadni számukra a lehetőséget, hogy itthon hallgattassanak meg, valamint az a tudat, hogy polgári jogait teljes mértékben gyakorolhatják az országban. Adják meg nekik elsősorban a parlamentben való igazságos képviselést. Ne zaklassák folyton és ne oszlassák fel egyre szervezeteiket. A választók jegyzékét pedig ne tartásák kiegészítetlenül öt esztendő múltával is. Megengedhetetlen, demokráciellenes és okatlan dolog, hogy a magyaroknak, akik az ország összes lakosságának tíz százalékát alkotják, csak két-három kamarai képviselőjük legyen«. A Viitorul e választ nem hagyta szó nélkül: nekítámadt az Adeverulnak és elnevezte perfid és vakmerő kisebbségi lapnak.

*

Elrománosítási tervet készítenek elő az erdélyi tanügyi hatóságok. A kolozsvári lapok szerint a nagyszebeni tanügyi inspektorátus áll a mozgalom élén, melynek nyomására akció folyik székelyudvarhelyi román tanügyi körökben, hogy az ottani román és magyar tanfelvételi állami elemi iskolák összesítése címén az iskolák csak román tanfelvételen nyiljanak meg a következő iskolai év elején. Az akció azzal a céllal folyik, hogy befejezett tényeket teremtsenek, melyeket aztán a közoktatásügyi miniszter — természetesen — tudomásul venne; sőt bizonyára meg is veregetné a vállát a párisi nemzetközi gyűlésre ügylő románizálóknak. A terv szerint az összesített iskola tanfelvételt csak a román lenne és a magyar

— mint tárgy — napi két órában volna tanítandó, hogy a kecske is jóllakjék, a káposztából valami mégis megmaradjon. A terv keresztülvitelét Székelyudvarhelyen ebben a tiszta magyar vidéken, kemény diónak tartják. Erre vall a titokzatos előkészítés is. Ha azonban gondos és óvatos előkészítés után mégis csak sikerülne a terv, akkor nitva lesz az ut a megyében levő állami magyar tanfelvételi elemi iskolák romanizálására. Az erdélyi magyarságon van most a

sor, hogy ezt a manővert mindenütt visszaverje és a magyar iskolákat megvédelmezze.

*

Az érettségi vizsgák új rendszere esődött mondott Erdélyben. A katasztrófális eredmény megdöbbentette magát a kormányt is, amely az erdélyi lapok értesülése szerint azok számára, akik megbuktak összel, új vizsgákat rendel el. Az őszi pótvizsgákról szóló rendelet már a legközelebb meg fog jelenni.

A népszövetségi unió elítéli a magyarországi numerus clausust

A kisebbségi panaszok ügyében elfogadták a magyar javaslatot

Varsóból jelentik: A népszövetségi ligák uniójának kisebbségi bizottsága tárgyalta Aulard professzornak a numerus clausus ügyében kiküldött albizottság előadójának határozati javaslatát, amely két részből áll. Az első részben *sainálattal állapítja meg a javaslat, hogy a numerus clausus Magyarországon még fennáll, ezzel szemben meglepedéssel fogadja, hogy Lengyelországban általános egyezmény jött létre a kormány és a zsidó kisebbség között, ami kizárja a numerus clausus bevezetésének lehetőségét. A második részben felhívja az unió főtitkárát, hogy terjesszen elő rendszeres jelentéseket az európai országokban uralkodó antiszemitizmusról, valamint a numerus claususra vonatkozó tényekről.*

A határozati javaslat első részét szótöbbséggel fogadták el, ellene szavazott két delegáció, köztük a magyar is. A javaslat második része *egyhangulag ment keresztül.*

A kongresszus szerdai ülésén a kisebbségi ügyekben való eljárás *reformjáról tanácskoztak.* A kongresszus elé két javaslatot nyújtottak be: az egyiket Magyar Géza budapesti egyetemi tanár, a másikat pedig Rauchberg prágai delegátus.

Rauchberg javaslata szerint a szükséges reformokat a Népszövetségél lehetetlen keresztülvinni és ezért meg kell elégedni a jelenleg

érvényes szabályokkal, amelyeket azonban rendszeres formába kell önteni. A magyar javaslat, amelynek előadója Lukács György volt, ezzel szemben megállapította, hogy a *mostani eljárási szabályok alapján lehetetlen a kisebbségi jogoknak érvényt szerezni, mert a gyakorlatban utíát álliak annak, hogy a kisebbségi sérelmek az illetékes nemzetközi fórumok elé kerüljenek. A kisebbségeknek két ilyen fórumuk van: a népszövetségi tanács és a hágai állandó döntőbíróóság. A Népszövetség a fennálló szabályok szerint csak akkor köteles kisebbségi ügyekkel foglalkozni, ha ezt valamelyik tanács tag kívánja. A példák azt bizonyítják, hogy a tanács tagok opportunitásból nem szívesen vállalják a kisebbségi panaszok előterjesztésének feladatát. A Népszövetség az elmúlt öt év alatt beérkezett jogosult panaszok nagy tömege közül eddig csak két kisebbségi panasszal foglalkozott érdemlegesen. A másik fórum, a hágai döntőbíróóság elől szintén elzárják a panasztevőket azzal, hogy a döntőbíróóság csak a Népszövetség által eléje terjesztett ügyekben és az érdekelt államok útján hozzáérkezett panaszok fölött ítélekeznek.*

A magyar előadó beszéde után egyesek halasztó indítványt nyújtottak be, köztük Piuvara román delegátus, amit azonban *elutasítottak.*

A király elfogadta az igazságügyminiszter lemondását

Csütörtökön választják meg a parlamenti bizottságot a Thurn-Taxis-ügy megvizsgálására — A parlament ülése

Beogradból jelentik: Szerdán délután öt órakor nyitotta meg a parlament ülését Subotics alelnök. Tekintettel arra, hogy a napirenden a Lukinics igazságügyminiszter ellen benyújtott vádiratváltvány szerepelt, a karzatok megteltek közönséggel.

Az ülés elején az elnök felolvassa a királyi ukázt az igazságügyminiszter lemondásának elfogadásáról. Az ukázban Alexander király Öfelsége dr. Zserjav erdélyi minisztert bizza meg az igazságügyminisztérium ideiglenes vezetésével.

Felolvassák az igazoló-bizottság jelentését, amely szerint a sibeniki kerületből dr. Pasaries József tanár, a banjalukai kerületből Józics Pejo földmives került be a parlamentbe a három kerületben megválasztott Radics Pavle helyére. Az autókatasztrófa következtében meghalt Ajanovics muzulmán képviselő helyét a parlamentben Kapetanovics Musztafa bég, volt képviselő foglalta el.

Dr. Brankovics titkár különböző aktákat olvas fel akadozva, mire

Zsanics közbeszól:

— Maga sem tudja a cirilicát. (Derűtség).

Milovanovics Bóra (radikális) javaslatot nyújt be a délszerbiai jégkárosultak segélyezéséről és a javaslatra a sürgősség kimondását kéri. Miletics Krszta földmivelésügyi miniszter és az elnök nevében Pecsics Dragutin hozzájárul a sürgősség kimondásához.

Moskovljevics (földmives-párti) a grockai gyilkosság ügyében parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését javasolja. Moskovljevics, akit Zsivanovics grockai főbíró a gyilkosságra való felbujtással gyanúsít, azzal vádolja a főbíró, hogy kerületében védtelen embereket üldöz. Közben Moskovljevics éles szóváltásba keveredik Zsupeny Alexával (radikális), aki később szót kér és súlyos vádatkat hangoztat a földmives párt ellen. Heves jelenetek folynak le a többség és az ellenzék között, majd a nemzetgyűlés Moskovljevics javaslatát elveti.

Az elnök ezután hosszabb szünetet rendel. Este nyolc órakor

nyílik meg ismét az ülés, amelyen dr. Polics (Zajednica) hosszú jogi fejtegetés során bizonyítja, hogy Lukinics igazságügyminiszter döntése teljesen törvénytelen. Polics 9 óra után fejezi be beszédét, ezután az elnök napirendi indítványt tesz, hogy a csütörtöki ülésen leytassák a vitát a Lukinics-ügyben kiküldendő parlamenti bizottságról.

A csütörtöki ülésen előreláthatólag még csak dr. Palacsek, Prihicevics-párti képviselő szólal föl és azután minden valószínűség szerint egyhangú határozattal kimondják, hogy a Turn-Taxis-ügyben parlamenti vizsgálóbizottságot küldenek ki.

„A mescországot már nem lehet kiaknázni“

Lord Birkenhead beszéde Indiáról

Londonból jelentik: A felsőház ülésén lord Birkenhead megtartotta régen várt beszédét az indiai helyzetről. A karzatok zsúfolva voltak, különösen sok hindu férfi és nő jelent meg *nemzeti viseletben*, akik némán hallgatták végig a konzervatív párt vezérének beszédét.

Birkenhead lord kijelentette, hogy az indiai nacionalisták tévednek, ha azt hiszik, hogy Angliának még mindig olyan fontos India. Régen elmúlt az az idő, amikor ki lehetett használni a keleti mescországot. Az indiai nacionalisták egyébként nem is kívánják, hogy Anglia teljesen visszavonuljon Indiából, bár ezt könnyen megtehetné, mert a visszavonulás számára nem volna veszteség, sőt ellenkezőleg gazdasági nyereséget jelentene. Az angol kormány kész olyan javaslatokat fontolóra venni, amelyek mögött a hindu nép tömegei állanak. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy India sem nemzeti, sem vallási szempontból nem egységes: kilencféle vallás és százharmincféle nyelv van a dominiumban. A gandhisták nem hivatkozhatnak Indiára, mert a nép egy része áll csak mellettük, az a rész, amelyet nem lehet összetéveszteni az indiai népszéles rétegeivel.

Birkenhead beszéde után a felsőház áttért a pénzügyi javaslatokra.

A Radics-perben befejezték a vizsgálatot

Radics hívei pertörésre számítanak

Zagrebból jelentik: Körber zagrebi vizsgálóbíró, aki Radics István és társai elleni büntető perben a vizsgálatot vezeti, jelentést tett, hogy a vizsgálatot befejezték tekintve s az iratokat felterjesztette az ügyészséghez.

Az ügyészség a rendelkezésére álló adatok alapján vádiratot adhat Radicsék ellen, vagy az eljárás megszüntetését javasolhatja.

Radics hívei azt várják, hogy a radikálisokkal való megegyezés alapján pertöréssel szüntetik meg a büntető ügyet. Már szerdára várták, hogy ez erre vonatkozó intézkedés megérkezik, azonban az esti órákig semmiféle rendelkezés nem történt. Biztosra veszik azonban, hogy csütörtökön megjön a pertörési rendelet, amely esetben Macsek és társai eilen is nyomban megszüntetik az internálást s őket is szabadon bocsátják.

Véres igazoltatás Budapesten

A ligeti hirtások fölkeltek és az igazoltatókat verték meg

Budapestről jelentik: Kedden este az ébredő diákság és több, a faivédők táborába tartozó fiatalember újabb véres igazoltatási botrányt rendezett a Városligetben, a Weingruber-előtti népes korzón.

Már az elmúlt hetekben előfordult, hogy a békés polgárok sétáját hangos, izgága tányérsapkás és civilruhás egyének akarták megzavarni, úgy, hogy állandóan megjegyzéseket tettek a békésen haladó sétálókra. Ezek a megjegyzések kedden este azután botrányra fajultak, amelynek vége *csufos vereséget hozott a mindenáron verekedni akaróknak.*

A korzón több barátjával és leányokkal együtt sétált Miggel József bankhivatalnok, amikor a botránykereső fiatalemberek a következő megjegyzést tették rá:

— Mi az? Már a zsidók is járhatnak nőkkel a korzón?

Miggel nem felelt s a botrány elkerülése végett tovább akart menni, azonban egy szürke sapkát viselő egyén eléje állt s a következőket mondotta:

— Magának szóltam, nem hallotta? Akkor talán újra megismételtem.

A bankhivatalnok visszautasította a sértést és kérte a fiatalembereket, hogy ne csináljanak botrányt a népes utvonalon, ha valami dolguk van, jöjjenek beljebb a Vajdahunyd vár felé, itt majd mindent el lehet intézni. Eközben többen köréje sereglettek, lökdösní kezdtek, majd a tömegből valaki ököllel az arcába ütött, aztán botok emelkedtek, s agyba-főbe verték a hivatalnokot. Azután kiadták a jelszót:

— Ezt a helyet meg fogjuk tisztítani a gyanus elemektől.

Erre azonban nem került sor. Miggel Józsefet, akinek orrán-száján ömlött a vér, egy barátja elvezette, majd elszaladt az Erzsébetváros Csikágó nevű városrészébe s a Riviera- és Grádó-kávéházakból, majd a Bulla-féle korcsmából mintegy százötven lönyfi bottal, doronggal felszerelt fiatalember-csapatot toborzott össze, akikkel futva elindultak a verekedés színhelyére. A botrányozók, mikor látták a jól felszerelt csapat kö-

zeledését, néhányan elmenekültek, azonban többen megvetették lábukat a tő fölött átvonuló híd tövére s ott várták be a feileményeket. A csapat vezére aztán az igazoló társasághoz lépett s a következőket mondta:

— A Csikágó környékén nem lesz dívat az igazoltatás—és botjátval a társaság közé ütött. Erre általános lett a ve-

rekedés, amelynek során az igazoltatók közül többen megsebesültek, mire a harcias tányérsapkások feladták a harcot és elfutottak. Mire a rendőrök odaértek, csak két sebesült diák maradt a helyszínen, akiket a mentők részestettek segélyben. A hatóságok szigorú eljárást indítottak a verekedés kezdeményezői ellen.

Csendőri fedezet mellett aratnak az adai határban

A dobrovoljacok revolverekkel akarták eltávolítani az aratókat

Adáról jelentik: Mindennél jobban jellemzi a mai agrárviszonyokat az a helyzet, hogy az adai határban a gazdák csak a csendőrszuronyok védelme alatt arathatják le gabonájukat. Közvetlen az aratás előtt ugyanis, — váratlanul — mások is igényt formáltak a termésre és erőszakkal akarták magukkal vinni az adai gazdák vereitékes munkájának gyümölcsét. Ezt a helyzetet amelyet most az adai gazdák szenvednek meg keservesen, az illetékes agrárhatóságok nemtörődömsége idézte elő.

Még a múlt év elején értesítette ugyanis a novisadi agrárhivatal Ada község képviselőtestületét, hogy a községi földeket leoglálja az agrárreform céljaira. A község előjárósága lépéseket tett az agrárminisztériumban a földek feloldása érdekében, azonban a minisztérium sem nem utasította el a község kérését, sem ígéretet nem tett arra, hogy a földeket feloldja az agrárreform alól. Időközben elérkezett a tavaszi munkálatok ideje s minthogy a novisadi agrárhivatal részéről sem történt intézkedés a földek szétosztása felől, a képviselőtestület elhatározta, hogy az idei gazdasági évre is bérbeadja a községi földeket. Minthogy a helyzet teljesen bizonytalan volt, a gazdák csak az esetben voltak hajlandók a földparcellákat bérbevenni, ha a község képviselőtestülete teljes garanciát nyújt arra, hogy a termés eltakarításában senki sem fogja őket megakadályozni.

A községi földek bérlői azután

megmunkálták, bevetették a földjüket, munkájukban az egész munkaidő alatt nem háborgatta senki őket, nyugodtan készülődhetek az aratáshoz.

A múlt héten kezdődtek meg az aratási munkálatok az adai határban. A községi földek bérlői már az első napon kínos meglepetés érte. Egy csoport dobrovoljac, akiket addig nem is ismertek, megjelent a földeken és tiltakoztak az ellen, hogy a bérlők aratják le a gabonát a nekik kiosztott földeken. Kijelentették, hogy az agrárhivatal nekik osztotta ki a község földjeit, tehát csakis nekik van joguk learatni a termést. A gazdák nem hallgattak a dobrovoljacokra, mire azok revolverekkel és botokkal fenyegették meg az aratókat, így akarták őket eltávolítani a földekről. A gazdák azonban ellenálltak és a már kitörni készülő özszezsapást csak a község rendőrei akadályozták meg, akik időközben értesültek a történetekről. A rendőrök azonban kevesen voltak és nem tudták az egyre fenyegetőbb magatartást tanúsító dobrovoljacokat eltávolítani. Csendőri segítséget kértek és csak a csendőrök erélyes fellépésére távoztak el a dobrovoljacok. Mivel attól tartottak a gazdák, hogy a dobrovoljacok visszatérnek, a csendőrök még mindig állandóan a községi földeken tartózkodnak, hogy az esetleges támadások elől megvédjék a gazdákat. Így aratnak most az adai gazdák csendőrszuronyok védelme alatt.

A szocialisták

letartóztatását követelték a magyar nemzetgyűlésen

A MOVE a Szokolegyesületet akarja utánozni

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés szerdai ülésén folytatták a tisztviselői és adóügyi javaslat tárgyalását. A vita első szónoka Kéthly Anna szociáldemokrata, aki kifejtette, hogy a drágaság a súlyos adórendszer következtében állott elő Magyarországon. Strausz István szóváltotta a nyugdíjasok ügyét és azt indítványozta, hogy osszák fel egymás között a nyugdíjak kifizetését.

Csáky honvédelmi miniszter válaszolt Peyer Károly szombati interpellációjára, amelyben azt tette szóvá, hogy a Move a tisztakat bizalmas parancsokkal önvédelmi szervezetekbe akarja tömöríteni s hogy a köriratokat hivatalos uton kézbesítik. A honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a Move társadalmi szervezet, amely politikával nem foglalkozik s tényleges tisztak csak kültagjai lehetnek. Ami azt a panaszt illeti, hogy a Move-t a cseh és jugoszláv Szokol mintájára akarják átalakítani, a miniszter kijelenti, hogy mindkét szervezet kiváló társadalmi és atlétikai egyesület és csak örvendetes, ha a Move a Szokol példáját követi. A tisztak önvédelmi szervezete nem titkos társulat, a tisztak meg akarják akadályozni, hogy őket, mint az összeomlás után történt, inzultusok ériék. A honvédelmi minisztériumnak tényleg van két főbb álló politikai osztálya, amelynek az a feladata, hogy a belső rendet érdeklő kérdéseket a honvédelem szempontjából figyelemmel kíséje. Hogy erre mennyire szükség van, a legutóbbi Vági-féle események is igazolják.

Ezután Lendvai István terjesztette be interpellációját a szociáldemokrata párt ellen, utal arra, hogy a kommunista üzemek miatt letartóztatott Vági István a legutóbbi választásokon Gyomán jelöltje volt a szociáldemokrata pártnak. A szociáldemokrata párt Garamiék és Kunfiék magyarországi expozitúrája. Kérdi a belügyminisztert, hogy hajlandó-e a szociáldemokraták ellen is ugyanúgy eljárni, mint a Vági-csoporttal szemben. Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Még egyszer:

a társalgás

Irtá: Baedeker

Furcsát mondok, de igazat — ami igaz, mindég furá —: a kultúra haladásával a műveltség hanvatlik. A kultúra terjedése azzal a hajjal jár együtt, hogy az embereknek kevesebb idejük van, s hogy első sorban nem érnek rá művelődni. Talán kevesebb művelt ember lakott itt ötven év előtt, de azok (bár aligha tudtak többet) műveltebbek voltak mint a mostaniak, s a műveltségük nemesebb volt, mert a Szép kultuszának s az egyéni kulturájuk felelesztésének élhettek. Egész társaságok »dolgoztak« akkor műveltségben; szalonok léteztek, ahol társalogtak, bureau d'esprit-k, ahol finoman csevegtek, sőt fölolvastak s a szellemnek olyan műveleteit produkálták, amelyekhez a mai emberek — a terheltségüknél, a gondjaiknál s a gazdasági konjunkturáknál fogva — nem értenek. A műveltség egyformább és összhangzóbb, egymásnak rokonszenvesebb volt abban az időben, amikor jobbara csak irodalmi és esztétikai, s legfeljebb még történelmi képzettségéről lehetett szó, míg most — s már jóideje — a természettudomány s a szociológia az, aminek jegyében a kulturálódás folyik. Ez a művelődés és ez a műveltség már nem lehet homogén; itt már nem az választja el az érdeklődőket egymás-

tól, hogy Victor Hugo-t becsülik-e többre vagy Zola-t s hogy melyik az érdemesebb nemzet, a francia-e vagy a német, s melyiknek a litteratúrája termékenyítheti-e üdvösebben a kisebb irodalmakat, hanem világnézeti szempontok, böleselmi iskolához való szegődések és szociológiai ellentétek különítik el a vitaközök táborait. Ezek az uiműveltek alig tudják megérteni a régifaitáiu intellektüelket, s természetesen ezek se amazokat. Az ujak képviselik kétségtelenül a haladást s a tudományosabb álláspontot de a harmónia és a szépség a régiok mentalitásából, a klasszikus irodalomnak s az akadémikus disszertációknak a kedvelésében s a társalgás finom tónusának a keresésében nyilvánul meg. Az ujak jobban értik meg a kor egzisztenciáit, a régiok a Szeretnek apostolai s a Szépségnek anakronisztikus szerelmesei egy korban, amely csak tényezőkből s csak szükségszerűségekre szeret következtetni.

A mai idegek se kedveznek az u. n. társas műveltségnek. A tanultságunk — már az Umlernen-nek, át tanulásnak a minduntalan fölbukkanó követelésénél fogva is — nélkülöz minden összhangot, szakgatt az, beteges, fragmantárius, sohasekés, hisztériás. A derűtséggel, amely tavarröppent a kortársak lelkéből s lesiklott az arcukról, ellillant a műveltség meleg vágya is, amely ezelőtt közelebb hozta egymáshoz a társaság tagjait és társalgássá finomította a

köznap beszélgést, míg a mai műveltség (!) azt tereferévé, emberszó-lássá, disputává, pletykává, polémiává durvítja.

Ne csodálják hát, ha magasztalom a mult időket, amelyek nemesak azért szépek, mert az emlékezés patinája ad nekik értéket, hanem mert a mához és — félek — a hoinaphoz hasonlítva valóban oly vágzó érzést költenek, mint a nap sugárzása, amelyre mélabus visszakívánással gondolunk esős időben. Én még emlékszem arra a korra, amelyben társalogtunk, amikor egyenesen azért jötték össze a műveltek, hogy tanuljanak egymástól s gyönyörködjenek egymásnak az elmésségében. Ez a mosolygás kulturkorszaka volt, a mosolygás, amelyet a kölcsönösen kicserélt eszmék és elmésségek csaltak az ábrázatunkra. Ma a nevetés időszakát éljük — tehát a szomorubb periodust —, amelyben a kabarévicc, a szellemességnek e clown-szerű torza rázza meg a rekeszizmot. A mosolygás előkelőbb és finomabb derűtségnilvánulás a kacajnál (a paraszt nem mosolyog s a kulturember harsogó kacajjal ad kifejezést a jókedvének), de most ez utóbbira van szükség, — olyannyira szomorú lett az élet!

Amire most nincs érkezésünk, akkor még volt. Érdeklődtünk aziránt, hogy más mit ír, mivel foglalatostokodik, miről gondolkozik és hogy mit olvas. Néha akkoron is unatkoztunk — mert ez velejárója a műveltség-

nek, a paraszt sohase unatkozik — de sokkal kevesebbet bosszankodtunk, mint mostanában; csak vitatkoztunk, de nem epéskedtünk s főleg a világszemléletek nem állottak egymással szemben úgy mint ellenséges ágyúütegek. És higyjék meg, a nők is finomabbak voltak, azaz műveltebbek, bár alighanem kevesebbet tudtak mint a mostaniak. Kevesebb nőnek kellett kenyeret keresni, s így ők is vidámabbak lehettek: egész idejüket olvasásra szentelhették s ők voltak a leglelkesebb közönségünk. (Jókaitól kezdve egész Kürthy Emilig az írók mind a nőknek irtak.) A »játszi« nőnek most más a dolga és más az életviselete. S ez rendben is van. Aki egész nap dolgozik, az nem multhat az elmének tréfás játékain, de akinek ideje van, ma is próbálhatna társalogni, s ha sokan próbálnának, visszavarázsolhatnának valamit a multból, ami szép és derült, nemes és finom volt benne. Azért hogy háboru volt, még nem következik, hogy a lelkek ne törekedjenek békére, s azért hogy oly sok szép érték semmivé lett, nem okvetlenül folyik, hogy semmit se lehessen életre kelteni a romokból. A társaság ama tagjai, akiknek ott állandóan hiányzik valami s különösen a nők — talán nem is tudják, hogy minek a hiányát érzik. Csak azt tudják, hogy valami nincs rendben. És azt hiszem: a társalgás hiányzik nekik.

Halálra ítélték Lederer Gusztávnét

A bíróság felbujtásban, rablásban és gyilkosságban mondta ki bűnösnek Lederer Sándort felmentették

Nem kér kegyelmet a gyilkos főhadnagyné

Budapestről jelentik: Óriási hallgatóközönség jelenlétében folyt le Lederer Gusztávné bűnyüvének utolsó tárgyalási napja. Szinte félelmetes a csend, a mikor fél tizenkét órakor két fegyőr be-kiséri Lederernét a terembe. A vádlott görnyedten, meghajolva jön be és elfoglalja helyét a vádlottak padján.

A védőbeszéd

Fél tizenkettő jóval elmúlt már, amikor *Denk* tanácselnök megnyitja a tárgyalást és azonnal átadja a szót a védőnek dr. *Lévai Tibornak*, aki így kezdi beszédét:

— Idegen talajból sarjadzott, felkapta a forgószél és addig tépte-csavarta, a míg ezen az állomáson letette. Nélkülözés és nyomor között kezdődik Ledererné pályája, úgyhogy tizenöt éves korában már ott tartott, hogy öngyilkosságot követett el. Ilyen szálakkal szövődik további élete is. Nyomorúságában, mint fiatal leány, kaszírnoi állást vállalt, természetes apja magasabb társadalmi állásból való, érthető tehát az ő nagyzó természet. Ez a tény az ő elégedetlen életének illuziót keltő tápláléka lett. De, amikor kenyerét léha uton, munkanélkül is megkereshette volna, mint szép leány, ő mégis állandóan dolgozott és így ismerkedett meg férjével. Ez a szorgalom megmaradt jó sorsában is és amikor a sors mostoha volt vele szemben, akkor is dolgozott, kézimunkával kereste kenyerét. Férjéről egy rossz szava sohasem volt, annak ellenére, hogy ezzel magát védhetné. Az, amire a vád a legsúlyosabb büncselekményt, a gyilkosságot felépíti és abban a nő szerepét kijelöli, *mind csak feltéves*. Abból a körülményből, hogy a férj agyonölte Kodelkát és a hullát feldarabolta, amiben neki felesége segített, még nem következik az, hogy az asszony bujtotta fel a férjet. Amire a vád épült: *a holttest feldarabolása* tulajdonképpen nem más, mint a közvélemény felháborodásának felhasználása. Alkotó elemeire kell bontani a tényállást. A férj itt nem tett vallomást, amivel feleségét terhelte volna. *Az a vádlott, aki vallomását változtatja, nem alkalmas arra, hogy hallgatásával bizonyítson.*

— Ugy a gyilkosságban való bűnrészesség, mint a felbujtás tekintetében a bizonyítást szigorubbán meg kell követelni. A vádlott szerepére pozitív adatok nincsenek. Bizonyos, hogyha Ledererék előre megfontolt szándékkal akartak volna Kodelkával végezni, sokkal könnyebben is megtehették volna. Egy kiránduláson, elhagyatott helyen. *Csak az örület diktálhatta nekik, hogy a lakásan öljék meg és hogy két kis kofferba zárva hurcolják végig a feldarabolt holttestet a városra.*

— *Éppen a feldarabolás szól a premeditáció ellen. Hiszen a holttest eltüntetésének legnehezebb módját választották. Józán megfontoldással, előre megfontolt szándékkal így nem gyilkolnak.*

Az orvosszakértők nem találtak ópiumot a belsejében. Ha Kodelkát megvaeseráztatták, lefektették és a lakásban volt ópium, módjuk lett volna ugy elaltatni, hogy ne ébredjen fel többé.

A vád bizonyítékként a *dollárügylet* hozza fel és azt mondja, hogy, mert nagy nyomorban voltál, imputálom neked a premeditációt. Pedig *több eskü alatt kihallgatott tanu vallja, hogy Ledererné dolgozni akart, keresni akart, követeléseje voltak. A fogoly terhelő tanu vallomása nem értékelhető annyira, mint négy-öt tisztességes tanuak a vallomása, akik Ledereréknek régi ismerősei.* Nem lehet a dollárügylet sem ki-

ragadni az egész komplexumból, hanem az ügy kiinduló pontját kell ismerni. *A dollárügy középpontjában Kodelka áll, Ez a legtöbbször nem józan ember, aki kávéházak asztalaira borulva alussza ki előző napi mámorát. Züllött éjszakai életet él és barátai előtt hihetetlen dolgokkal dicsekszik.*

Ismételten kéri a bíróságot, hogy bizonyítékok nélkül ne ítéljen és a lelki pszichozis alapján vegye figyelembe, hogy Ledererné nem bujtotta fel az urát.

Ledererné kapkod

A védőbeszéd után az elnök felhívja Lederernét, hogy mondja el utolsó védekezését.

Ledererné elfogultan áll a bírói emelvény elé és halk hangon, alig érthető szavakkal, kapkodva kezd beszélni. Először arról beszél, hogy *miért tartották őt bárónőnek.*

— *Ez nem tartozik ide,* — mondja az elnök.

— Kodelkával, — mondja az asszony,

Az ítélet

A tanácskozára elrendelt szünet alatt Ledererné maga elé meredve, fejét lehorgaszta ül a vádlottak padján. Állandóan a padlóra néz és idegesen rezzen meg, amikor egy-egy ajtónyitást hall. A bíróságot várja.

Fél háromra zsufolásig megtelik a tárgyalóterem. A bíróság megjelenik az emelvényen és a bírák elfoglalják helyüket, Ledererné izgatottan ugrik fel és a bírói emelvény elé állva hallgatja, amikor az elnök halotti csendben felolvassa az ítéletet:

A magyar állam nevében! Lederer Gusztávné bűnös a btk. 69. szakaszának 1. pontja szerint minősülő *felbujtói minőségben*, bűnös a btk. 278-ik szakaszába ütköző *gyilkosság* büntetésének anyaghalmazatában, továbbá a btk. 344-ik szakaszába ütköző *rablás* büntetésében, amit azáltal követett el, hogy Budapesten 1925. január 7-ikén és ezt megelőző több napon több alkalommal rábeszéléssel a Kodelka Ferenc tulajdonát képező hetven millió korona jogtalan eltulajdonítására irányuló célzattal *szándékosan rábirta férjét, hogy Kodelka Ferencet éjszaka, előre megfontolt szándékkal megölje*, egyúttal a hetven milliót, valamint Kodelka óráját, gyűrűjét, tárcáját és egyéb értéktárgyait megtartsa. Lederer Gusztáv ezen cselekményt valóban így végre is hajtotta.

A törvényszék ezért Lederer Gusztávnét ösztönbűntetésül halálra ítéli.

Lederer Sándort a törvényszék a vád és következményei alól felmentti.

A bűnyügyi költségek viselésénél kötelezi a vádlottat, hogy Kodelka örökösének fizesse meg a hetven millió korondt és havi másfél százalékos kamatát. A bírósá-

Lederer vallási tébolya fokozódik

Lederer Gusztáv állapota napról-napra rosszabbodik. Hogy ez szimulálás-e vagy sem, azt orvosszakértők fogják megállapítani, Lederer Gusztáv cellájában a príccsen fekszik reggeltől-estig. *A bibliát magához szorítva, maga elé mered üveges szemekkel.* Enni nem akar. Állandóan imádkozik. Minden második szavában Istent hívja segítségül. Órákig tart sokszor csendes magacélmereidése, *azután hirtelen örjöngeni kezd és ordítva futkos ide-oda cellájában.* Éjszakánként nem alszik. A gyilkosság részleteit morogja maga elé. Maga előtt látja a meggyilkolt Kodelka Ferencet,

— nem férjem után, hanem egy társaságban ismerkedtem meg. Nem igaz, hogy csak ő járt hozzájuk, mert nagyon sok ismerősük megfordult a társaságukban.

Az elnök újból félbeszakítja, hogy ez nem fontos.

Ledererné erre zavartan arról kezd beszélni, hogy *a lakásán van egy papírlap, amely sokat mond az ügyről. Kéri, hogy egy ismerősével négy szemközti beszélhessen, akit eddig nem engedtek cellájába.* A proletárdiktatura alatt a kommunisták üldözték a férjét, aki Bécsbe menekült és értékeit nála hagyta, hogy rejtse el. Utközben férjét elfogták a bolsevikiek és eljöttek hozzá, hogy az értékeket adja ki. Ő azonban nem ijedt meg és nem adott át semmit. Őt mindenki félreérti és nem hiszik el neki, hogy mindig becsületes asszony módjára élt. *Egyetlen bűne, hogy segített a koffereket kivinni és visszahozni. Más bűn nem terheli.*

Az asszony szavai után a bíróság visszavonul ítélethozatalra. Az ítélet kihirdetését az elnök félháromra tűzi ki.

ság elrendeli, hogy a bünielként lefoglalt összeget adják ki Kodelka örökösének.

Ledererné nem kér kegyelmet

Az ítélet kihirdetése után Lederernét visszavezetik helyére. *Az asszony nyugodtan ül le a vádlottak padjára és mozdulatlanul, közömbös arccal hallgatja az ítélet indoklását.*

Az indoklásban a bíróság rámutat arra, hogy Ledererné mind a tizenhat vallomásában másként vallott. Férje megtagadta a vallomást, a bíróság tehát a vádlott első beismerésére és más oldalról jövő bizonyítékokra volt utalva. Megállapítható tény, hogy Kodelka nem természetes halállal halt meg. Ledererné mindig azt vallotta, hogy Kodelkát férje ölte meg. A bíróság a gyilkosság végrehajtásánál *bebizonyítottan látta az előre megfontolt szándékot* és azt is, hogy *Kodelka halálát erőszakos módon, együttes közreműködéssel Lederer Gusztáv és felesége okozták.* Az orvosszakértők szerint Lederer és Ledererné épelniük.

Az indoklás után az elnök kérdésére kijelenti Ledererné, hogy nem felel az ítélet ellen.

— *Kér-e kegyelmet?* — kérdi az elnök.

— *Nem kérek!* — válaszolja az asszony.

— *Ezzel a pózoddal,* — mondja az elnök — *nem fogja előrevinni az ügyét.* Ledererné azonban nem válaszol az elnök szavaira.

A védő bejelenti, hogy kegyelemért folytatódik és telegezzen is fog.

Az ügyész telegezzenést jelent be Lederer Sándor felmentése miatt és azért, mert a bíróság nem mondta ki Ledererné politikai jogainak felüggesztését.

A bíróság ezután kegyelmi tanácsa alakult át.

Ha ezek a döntések a hónap végén leérkeznek a honvédtörvényszékhez, azonban az orvosszakértők addig nem készülnek el Lederer Gusztáv elmeállapotának megvizsgálásával, akkor a döntés kihirdetése és így a kegyelmi kérvény esetleges elutasítása esetén a kivégzésre sem kerül a sor mindaddig, amíg az elmeorvosok még nem állapítják, vajjon Lederer Gusztáv szimulálja-e az örültséget, vagy pedig tényleg örült-e.

Stephenson

százszentendős mozdonya újra elindult Darlingtonba

London, július.

Darlington város két dologról nevezetes. Száz esztendővel ezelőtt ideérkezett az első személyszállító gőzvasut Stocktonból Stephenson mozdonyával, második, kevésbé büszke nevezetessége pedig az, hogy ezt a várost képviselte éveken át az alsóházban Trebitsch-Lincoln, a magyar származású világesaló. Sajátos játéka a sorsnak, hogy most mind a két nevezetessége aktuális lett. Most adott ugyanis magáról életielt ismét a volt honatya Kinából. *Stephenson mozdonya pedig a centennárium alkalmából ismét végigpülfögte a stockton--darlingtoni utat.*

Befűtve, kéményéből pipálva várja a jó öreg »Locomotiv I.« az ünnepélyes pillanatot, amikor kiroboghat a stocktoni pályaudvar üvegteteje alól és aligha van büszkébb ember ebben a szent órában Albion földjén, mint az öreg Watson, a »Locomotiv I.« mozdonyvezetője, aki pályafutását mint fűtő még ezen a mozdonyon kezdte, természetesen jóval az első menete után és most az ünnepélyes alkalomra reaktiválták. *Fecskefaruku kabátban, fején kürtökallappal*, úgy, ahogy az egykoru képeken ábrázolják s ahogy a Buster Keaton-filmen látható, várja az öreg vasutas a nekirohanást s közben mint jó öreg dada simogatja, törülgeti a keshedt öreg masinát.

*

London flől berobog az udvari vonat, a zenekar rázendít a *Good Save the King-re* s kiszáll a vonatból a yorki herceg, György király fiatalabbik fia, apját képviseli a nevezetes ünnepea. A hivatalos üdvözlések után a *London and North Eastern Railway* igazgatója odavezeti a királyfit egy beburkolt emléktábla elé, amelynek meghuzza a tartózsínörját. Lehull a lepel s ott ragyog a napsütésben a felirat:

1825-ben a Stockton and Darlington Drailway Company itt jegyezte fel az első vasuti utas nevét, ul érájt jelezvén az emberiség történetében.

Leles hurrah!... Zene. Azután az egész társaság a perronra megy, ahol egymás mellett áll a »Locomotiv I.« és a legújabb típusu, hatalmas gőzmozdony: a »Repülő skót«. A yorki herceg megadja a jelt, mindkét mozdony füttyent, azután megindulnak Darlington felé.

*

A nagy esemény tehát lezajlott, az öreg »Locomotiv I.« ismét ott pihen a régi helyén, de az ünnepi akkordok elhangzása után a *Times* egy kis indiszkréciót követett el. Azt írja ugyanis, hogy *a centennárium tulajdonképpen csak szeptember 27-én lesz*, de arra való tekintettel, hogy most ülésezik Londonban a nemzetközi vasutügyi kongresszus, egy kis *pia frau*-t követtek el. A *Times*-nak egy másik leleplezése pedig az, hogy tulajdonképpen *nem is a Locomotiv I. volt Stephenson első mozdonya és nem is a Stockton--darlingtoni pályán robogott az első gőzvasut, hanem már 23 évvel ezelőtt.* Az angol parlament ugyanis már 1801-ben jóváhagyta a most Londonhoz tartozó *Wandsworth és Croydon* közt építendő vasut tervét, amely a következő évben meg is valósult és ugyanakkor *meg is indult rajta a teherforgalom.* Személyvonatot azonban a »Locomotiv I.« vontatott először és így a *Times* leleplezése nem csorbitja a dicsőségét.

Zagrebban összedőlt egy emeletes bérház

A ház lakói megmenekültek

Zagrebból jelentik: Kedden este Zagrebban összedőlt a Bakač-ucca 7. szám alatti két emeletes bérház.

A házat nemrégiben vásárolta meg Sudurics Eduárd üveges 450.000 dinárért. Az új tulajdonos a házon valami átalakítást akart végeztetni s ezt be is jelentette a mérnöki hivatalnak. Bár a mérnökségen arra utasították, hogy amíg a hivatalos bizottság a helyszínen felül nem vizsgálja az épületet, ne fogjon hozzá a munkához. Sudurics a saját felelősségére munkásokat fogadott s közvetlenül a ház alapzata mellett ásani kezdtek. Hétfőn zavartalanul folyt a munka, kedden a munkások recsegéstropogást hallottak s félbe is akarták hagyni a munkát, Sudurics azonban arra biztatta őket, hogy tovább dolgozzanak. Délután a lakók nyugtalanodva vették észre, hogy az emelet menyezete repedezik, a falakon több helyen rész támad. Este felé a helyzet olyan kritikusá vált, hogy a ház lakói majdnem

kivétel nélkül az uccára mentek, nem mertek a házban maradni.

Hét óra tájban az első emelet menyezete nagy robajjal beszakadt s lezuhant, maga alá temetve a földszínt. A második emeleti lakások butorfelszerelése mind lezuhant. A házban nem tartózkodott más, mint a háztulajdonos 70 éves beteg édes atyja, Sudurics Tóma. Az öreg ember nem tudott idejében kimenekülni, azonban szerencsés véletlen folytán néhány jelentéktelen zuzódáson kívül semmi baja nem történt, a tűzoltók kihúzták a romok alól.

A tűzoltók, hogy a további veszedelem elkerülhető legyen, az egész második emeletet lebontották.

Az anyagi kár igen jelentékeny, mert a lakók butorai teljesen tönkrementek. Az egyik lakónak 20.000 dinár készpénzt tartalmazó kazettája is eltűnt a zűrzavarban.

Sudurics Eduárd ellen megindították a büntető eljárást.

Titkos tárgyalások

Olaszország, Csehszlovákia és Ausztria között

Preferenciális vámokkal térítik el Ausztriát a csatlakozástól

Budapestről jelentik: A magyar politikai körökben éppúgy, mint az ipar és mezőgazdaság vezetőemberei körében rendkívüli érdeklődéssel tárgyalják azt a fordulatot, amely a Bécsben folyó gazdasági tárgyalások körül mutatkozik. A fordulat lényege abban áll, hogy az olaszok és csehek preferenciális vámokat ajánlanak fel Ausztria részére. Ennek meszeszemenő következményei lennének, amit az osztrákok erősen titkolnak, de az előkészületekről értesítést szereztek a magyar gazdasági körök. A preferenciális vámok politikai háttere az lenne, hogy ezekkel a nagyjelentőségű kedvezményekkel megakadályozzák Ausztria csatlakozását Németország-

hoz. A bécsi hírek szerint a helyzét előkészítése már a júniusban tartott genfi konferencián megkezdődött és eddig úgy alakult ki, hogy preferenciális vámok fejében Ausztria semmiféle gazdasági előny nyújtására nem kötelezi magát Olaszországgal és Csehszlovákiával szemben. A konföderáció helyett tehát preferenciális vámokkal akarják létrehozni a dunai államok egységét, de a részletek egyelőre hiányoznak, mert Bécs erősen titkolódik.

Egyes verziók szerint Benes intenciójának megfelelően szó van arról is, hogy a gazdasági érdekszövetségbe a SHS. királyságot is bevonják. Ez a hír megerősítésre szorul.

Még nincs döntés

a noviszadi forgalmiadó eltítkolások ügyében

Bugarszky Tódor pénzügyigazgató-helyettes nyilatkozata

A Bács megyei Napló már több ízben foglalkozott azokkal a páratlanul magas összegű pénzbírságokkal, — öt és fél millió dináros bírságot szabtak ki, — amelyeket a novisádi tartományi pénzügyigazgatóság rótt ki azokra a novisádi kereskedőkre, akiknél a múlt évi decemberben és ezévi januárban adórazziát végzett bizottságok adóeltítkolást állapítottak meg. A megbírságozott kereskedők a pénzügyigazgatóság bírságolása ellen az egyenes adók beogradi vezérigazgatóságához fordulnak jogorvoslatért.

Novisadon szerdán az a hír terjedt el, hogy az egyenesadók beogradi vezérigazgatósága a novisádi kereskedők felebbezését már elbíráltá s úgy döntött, hogy a pénzügyigazgatóság végzéseit hatályon kívül helyezi és a vizsgálat lefolytatására az illetékes adófelsőzlamlási bizottságot utasítja.

A hír nemcsak az érdekeltek körében, de városzerte nagy feltűnést és megnyugvást keltett, mert a horribilis, milliókra menő bírságolások, — amennyiben azok jogerőssé válnának, — az egész novisádi piacot alapjában ingatlak meg.

A Bács megyei Napló munkatársa fölkererte Bugarszky Tódor inspektor pénzügyigazgatóhelyettes, hogy a pénzügyigazgató távollétében informálja a nyilvánosságot az ügy jelenlegi állásáról. Bugarszky inspektor ezeket mondta:

— Hétfőn Novisadon járt az egyenes állami adók beogradi vezérigazgatóságának egyik inspektora: Nikolics Velizár, aki itt többek közt érdeklődött az adóeltítkolási ügy részletei felől. Nikolics a kapott felvilágosításokkal visszautazott Beogradba, — ahova — ezügyben szombat délutánig még egyetlen felebbezés sem érkezett a vezérigazgatósághoz és így már ezokból is a legnagyobb kétkedéssel fogadom azt a híresztelést, amelynek valósága egyébként tárgyi okokból is elképzelhetetlen. Forgalmi adó ügyekben az első fórum az adókvetö-bizottság, a második fórum pedig az egyenesadók beogradi vezérigazgatósága, amely egyúttal a legmagasabb hatóság is. Tehát a vezérigazgatóság leszállíthatja, elengedheti, jóváhagyhatja, felemelheti a kirótt adóbírságokat, csak egyet nem tehet: az adófelsőzlamlási bizottságra nem bízhatja a vizsgálatot és a döntést.

Az 1924/25. évi pénzügyi törvény 183. §-a taxatív felsorolja azokat az adókat (III. o. kereseti adó, hadinyereségadó, vagyoadó, stb.), amelyeknek jogerős kirovását a pénzügyminiszter tíz éven belül megsemmisítheti és az adófelsőzlamlási bizottsághoz utasíthatja. A törvény-e szakasza a forgalmi adóról nem tesz említést és így ez a forgalmi adóesetekre nem vonatkozik. De mi mégis felterjesztést tettünk a vezérpénzügyigazgatósághoz, hogy a 28 novisadi

kereskedő adóeltítkolási ügyét ne bíráljuk-e a 183. szakasz intézkedései szerint. Az egyenesadók vezérigazgatósága erre a vizsgálat lefolytatására utasított bennünket, mert, — így szól a leirat, —

a 183. szakasz nem alkalmazható a jelenleg aktuális esetekre.

Igy tehát már azért is aligha hihető, hogy most ugyanez a vezérigazgatóság ellentétes álláspontra helyezkedett.

Asszonyt és zsákot ígér Abd el Krim a színes francia katonáknak

Menekül a marokkói szultán

Párisból jelentik: Abd el Krim, a rifkabilok harcias szultánja a francia harctéri jelentések szerint is nagyon közeledik Fezhez, Marokkó fővárosához. Muley Jusszuf, Marokkó francia fennhatóság alá került szultánja Fezből kivonult. Trónja inog, a'attvalóban nem bízik és menekül a franciákhoz, akik népe akarata ellen a trónra segítették. A gyarmati háborút Franciaország ma még jórészt színes csapatokkal folytatja, csak tisztjeik franciák. Ezek a színesek a világháború alatt nyerték modern katonai kiképzésüket. Verdunnél ők foglaltak vissza egy erődöt és a Somme-fronton a nagy áttörést marokkói csapatok indították meg. Most odahaza székülnék át csapatosan Abd el Krimhez, a nemzeti fölkelő-vezérhez.

Abd el Krim nagyon ügyesen dolgozik. Jól ismeri a franciák oldalán harcoló szenegál négerk vágyait, mert mindegyiknek asszonyt és zsákot ígér, ha átpartol. Ezekkel az ígéretekkel az egyszerű emberek legerősebb ösztöneire apellál, a szerelmi ösztönrre és a birtokvágyra. A zsák ugyanis szabad rablást jelent nyert ütközet után. A szenegál négerk nem is harcolnak, csak lesik az alkalmat, hogy mikor szokhat-

nek át Abd el Krimhez. A rifkabilok nagy harci lármával szokták bevezetni támadásaikat és a szenegál négerk rendesen már erre a vak lármára leteszik a fegyvert. A francia főparancsnok törte a fejét, hogy miként segíthetne a helyzeten és hogy Abd el Krimnek legalább az egyik ígérést ellensúlyozza, megengedte, hogy a szenegál négerk magukkal hozhassák a frontra asszonyaikat. Ez meg is történt, de ez sem segített. Ugy látszik, hogy a harcoló négerk nem éppen saját feleségeik után vágyakoztak, másrészt pedig gyakoriakká váltak a féltékenységi jelenségek, sőt a gyilkosságok is, mert a szenegál négerkhez beosztott francia altisztek és tiszték udvarogatni kezdtek a szenegál menyecskéknak.

A Popolo d'Italia érdekes tudósításban számol be a marokkói helyzetről. „Bizonyos — írja —, hogy gyarmati katasztrófa fészedelemre fenyeget. Mindjobban kiderül a francia tábornokok tapasztalatlansága, mert ők a marokkói hadjáratot katonai sétának minősítették és nagy hangon hirdették, hogy a harc az első ütközetek után eldőlt. A spanyolok legalább tanultak a vereségekből és megelégszenek a defenzívával.”

Bezárták a cirkvenicai játékbarlangot

Fiók Montecarlók az Adrián — Kevesebb a cseh vendég Mindenütt magyar szó hangzik — Csempészek Eldoradoja

A jugoszláv tengerpart egyik nevezettségére mért halálos csapást Makszimovics belügyminiszter, aki néhány napra leutazott Crkvenicára ott üdülő családját meglátogatni. A miniszter jött, látott s rendeletet adott ki, amelyben Crkvenicát s Noviban addig működő rulet és pisztolet játékot betiltotta.

Az Adria jugoszláv partján vígan virágzott ez a két társasjáték. Crkvenica már montecarlói ábrándokat táplált s minthogy a rulet terembe csak a kaszinó tagjai léphettek be, délután 4 és este 9 óra tájban hosszú sorban álltak a felvételre jelentkezők. A kaszinó meglehetősen liberálisan járt el a felvételnél. Nem jegyzett fel olyan esetet a krónika, hogy valakit visszautasítottak volna, aki az örökös tagsági díját, 100 dinárt lefizette. S az idegenforgalmat tényleg növelte a kaszinó. Nemzetközi kártyajátékosok jelentek meg Crkvenicán s az Adria partjának legszebb és legkényelmesebb hotelle, a *Therapia* valóságos internacionális helyé alakult. Idegenekben igazán forgalom volt. Megjelent például egy német professzor két segédjével. Egyenesen Zopotból jöttek, Danzig mellől. A professzor kitalált egy rendszert, amellyel a ruleton holtbizonyosan lehet nyerni. A zopot-i játékkaszinót ezzel alaposan meg is koppasztotta. A német és segédei leültek a crkvenicai ruletasztal mellé, kitergették jegyzeteiket, töltőtollakkal, színes ceruzákkal könyveltek — s játszottak, játszottak két napon át. A második nap estjén a zopoti kaszinó remének nem volt egy garasa se, segédeivel együtt megszökött a hotelből, csak a fizetetlen számláit hagyta hátra.

Az Adria partján csupa szolid fürdőhely van, amelyben polgár-familiák nyaralnak. A belügyminiszter látogatása s az ezt követő rendelet, amely halálra ítélte ezeket a fiók Montecarlókat, mindenkit megnyugtatót.

S hogy azok, akik minden áron játszani akarnak, szintén ne panaszkodhassanak, Zamet-ban tovább is pörög a kis fehér golyó s áll a játék. Zamet valahogy exterritoriális terület a jugoszláv-

olasz határon.

*

A dinár áremelkedésének meglátszik a hatása a felsőadriai fürdőhelyeken is. Mintha olcsóbb lenne minden. A 80—90 dináros penzió Crkvenicán sem mese, noha Crkvenica aránylag drágább, mint Novi, vagy Arbe, amelyek nehezebben közelíthetők meg. Az élelmezés majdnem mindenütt elsőrangú.

A másik szemmel látható hatása annak, hogy a valuta javul, az, hogy az idén sokkal kevesebb a cseh fürdővendég, mint a múltban volt, amikor egy cseh koronáért 4—5 dinárt adtak s a csehek pár száz koronával kényelmesen nyaraltak.

Az elmaradt cseh vendégekért kárpótlást találtak az adriai fürdők abban, hogy egyre szaporodnak a magyar vendégek, még pedig nem csak a vajdaságiak, hanem magyarországiak is. Hogy a magyarok visszatértek az Adriára, az külsőleg is meglátszik a fürdőhelyeken. Az üzletek fölött magyar föliratok, az árak magyarul is ki vannak írva. Konstatálható, hogy sem az Orjuna, sem a Srnao, sem a Jadranska Straža, amelyek itt gyakran rendeznek felvonulásokat, ezen nem ütköznek meg.

*

A felsőadriai fürdők egyetlen specialitása, amit meg kell említeni, a vígan virágzó csempészet. Kis motoros csónakon egy napra, utlevél nélkül át lehet menni Abbáziába, ahol ruha, élelem hasonlíthatatlanul olcsóbb, tehát majdnem mindenki Olaszországból ruházódik. Legendákat mesélnek ugyan arról, hogy a pénzügyörök milyen szigorúak, milyen óriási bírság vár a csempészekre. Azonban a 10—15 dinárral olcsóbb selyemnek, vagy harisnyának sokkal nagyobb vonzóereje van, semhogy a 10—15.000 dináros büntetéssel való fenyegetés bárkit is elriasztana. A jugoszláviai hölgyek tehát szorgalmasan látogatják az olasz fürdőhelyeket is. Ők komolyan veszik, hogy az S. H. S. királyság és Olaszország közt baráti szerződés van. Barátságosan támogatják az olaszokat.

HIREK

Hogy lettem

ping-pong bajnok?

Az egész olyan, mint egy édes álom. A minap délután, ahogy a palicsi nagyvendéglő mellett elhaladtam, a fejemre esett egy kis fehér kaucuk labda. Mindjárt tudtam, hogy nem az égből esett, épp ezért nyugodtan felemeltem, de mielőtt még zsebrevághattam volna, egy csengő női hang így szólt a hátam mögött:

— Köszönöm szépen.

Mire én legjobb meggyőződésem ellenére átadtam a labdát a következő szavak kíséretében:

— Nagyon szívesen.

De ezt nem szívből mondtam.

A bemutatkozás után a csinos nő megkérdezte:

— Nem pingpongozik?

Először azt hittem, hogy ez valami frivol vicc akar lenni és ezért kitérő választ adtam:

— Tegyük fel, hogy igen...

A nő nyomban karomragadozott:

— Sose szerénykedjék — mondta és rohamlépésben vitt fel a terrasra. Itt hosszú zöld asztalok álltak, amelyeknek a két végén emberek ugráltak ingujban és egy szerencsétlen kis kaucuklabdát ütögettek ádáz dühvel. Az egészen csak a labda itta meg a levét.

A kölcsönös üdvözlések mellőzésével én is nekivetkeztem, felkaptam egy ütőt és elszántan vártam a fejemenyeket.

A naiv olvasó most esetleg azt hiszi, hogy én egy viláredzett pingpongista vagyok, aki behuny szemmel is játsza a repát. Kora ifjúságom óta a legváltozatosabb életet gázoltam keresztül, életm már hékaombon, lóhúson, csigát is ettem már és egyszer tévedésemből lenyeltem egy meggondolatlan cserobogarat. Csak éppen hogy nem ping-pongoztam még. No és most beütött.

— Ping! — kiabálta valaki ünnepélyesen és ezzel kezdetét vette a játék. Tíz ütést érthetetlen véletlen folytán egymásután fogtam és megnyertem az első fordulót. A csodálkozás moraja zugott végig a nézőkön.

— Páratlanul tehetséges! — lelkesedett valaki előismeréssel és engem kivert a hideg verejték. »Innen most már csak habérllal, vagy veréssel távozhatsz! — gondoltam és minden lelki tartalékomat a fedélzetre dobtam. Partnereim úgy játszott, mint egy tigris.

— Ön szervál — mondta öt ütés után kimerülten és hidegvérem közbámulat tárgya volt. Tizenhárompróbas vén pingpongosok úgy csüngtek visszafojtott lélegzettel a kezemen, akár őseik Mózesen, amikor a tizparancsolatot kinyilatkoztatta.

— Milyen formás karia van — mondtam ütés közben a nőnek, aki elpirult és szerencsésen elvétette a labdát. Maid váratlanul felkiáltottam:

— Hopp! — és ő megijedt és a labda elzugott a feje fölött.

Mikor rosszul ütöttem, az emberek megértően mosolyogtak:

— Ugratja. Játszik vele, mint macska az egérrel.

A harmadik fordulót 3:25-re usztam meg. Az idült pingpongosoknak könnybe lábadt a szemük és mindenáron vállra akartak emelni. Azután egyhangúlag megválasztották a palicsi pingpong-klub elnökévé. Általános az a vélemény, hogy az idej ping-pong bajnokságnak én vagyok a legfőbb reménye és mint a városban mesélik, a legnagyobb titokban egy bankettel akarnak meglepni.

Azóta még a kezembe se vettem a labdát, de nyugodtan nézek a bainoki döntő-verseny elébe. Ahogy én magam ösmerem, ott is favorit fogok lenni

(t. l.)

*

— A jövő héten újra megalakul a suboticei adófelszólamlási bizottság. A suboticei adózók körében nagy izgalmat keltett a Bácsmegyei Naplónak

az a hire, hogy a suboticei adófelszólamlási bizottság beszüntette működését. Az a sokszáz adózó, aki megadóztatását igazságtalannak találta, a felszólamlási bizottság működésétől várta a szenvedett sérelmek orvoslását. A pénzügyminiszter épen a vajdasági adózók tömeges kérelmére nevezte ki sürgősen az adófelszólamlási bizottság tagjait. A kinevezésnél azonban nem volt tekintettel, hogy a gazdasági munkák idején a gazda-tagok nem érnek rá adóügyekben a városban tanácskozni s hogy a többi tagok nagy része is akadályozva van tisztének ellátásában. Erre vezethető vissza, hogy dr. Milics Ivó a bizottság elnöke, Jurics Béla alelnök s a tagok nagy része lemondott. A suboticei kereskedelmi egyesület azonban az adózók érdekeire való tekintettel sürgős felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben összeállította azok névsorát, akik az adófelszólamlási bizottságban részt vehetnek. Számítanak arra, hogy a miniszter honorálja a felterjesztést s még ezen a héten megtörténik az új bizottsági tagok kinevezése, amely esetben hétfőn megkezdik az adókievétel ellen beadott jogorvoslatok tárgyalását.

— **Jegyzői áthelyezések.** Velikibecskekről jelentik: A belügyminiszter Popics Jován gyulai jegyzőt Begasveti-Gyúrára, Lázimics Iván gyurácsi jegyzőt pedig Klekkre nevezte ki községi jegyzőnek. Szekulics Braniszláv klekki jegyzőt a belügyminisztérium rendelkezési állományba helyezte.

— **Visszahívják a prágai nunciust.** Prágából jelentik: A klerikális Lidové Listy jelenti, hogy a Vatikán, tekintettel a Husz-ünnepen rendezett katolikusellenes tüntetésekre, visszahívta állásából Marmaggi apostoli nunciust. A prágai külügyminisztérium a Prager Abendzeitungban megcáfolja a Lidové Listy jelentését azzal, hogy a nuncius csupán a rendes szabadságára utazott el és a klerikális orgánum következtetése helyt nem álló. Ezzel a cáfolattal szemben áll az a tény, hogy a képviselőház szerdai ülése előtt a koalíciós pártok tizes bizottsága foglalkozott a nunciust visszahívásának ügyével és az határozta, hogy a nemzeti szuverenitásán esett sérelmet a Vatikánnal való diplomáciai viszony megszakításával kell megtorolni, ha csak közben a Szentsek elégtételt nem ad.

— **Rendőrsorozás Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség szerdán sorozást tartott, amelyen hét új közlegényt vettek fel a jelentkezők közül. A rendőrség létszáma így százza szaporodott. A közrendőröket kard helyett gummibottal szerelték föl.

— **A noviszadi városi közgyűlés.** A noviszadi kiszélesített városi tanács ülését július 21-én tartják meg. Az ülés tárgysorozatán a költségvetés tárgyalása szerepel.

— **Sorozás Szentán és Sztarakanisán.** Szentáról jelentik: Kedden és szerdán sorozták Szentán a szentai és környéki 1905. évfolyambeli katonaköteleseket és az 1900—1904. évi korosztályu ideiglenes alkalmatlanokat. Csütörtökön a sorozóbizottság Svábics Szeván ezredes, katonai körletparancsnok vezetésével Sztarakanisán kezdi meg működését.

— **Lemondott az olasz pénzügyminiszter.** Rómából jelentik: Stefani pénzügyminiszter és Nava gazdasági ügyi miniszter szerdán benyújtották lemondásukat. A pénzügyminiszter lemondását a lira esésével magyarázzák.

— **A noviszadi színház városi szubvenciója.** A noviszadi kiszélesített városi tanács csütörtökön délelőtt rendkívüli ülést tart, amelynek egyetlen tárgya a már megszavazott 150,000 dináros színházi szubvenciónak július tizedike előtti folyósítása lesz. Tekintettel arra, hogy a színház nyári szünete tizedikén kezdődik, a szubvenció folytatását a közgyűlés meg fogja szavazni.

— **A francia jegyzék a német külügyi bizottság előtt.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés külügyi bizottsága foglalkozott a francia jegyzékkel. Luther kancellár a bizottság előtt kifejtette, hogy a válaszjegyzéket megszövegezése után bemutatja a külügyi bizottságnak.

— **A csehszlovák legfelsőbb bíróság nem ismeri el Szovjetországot.** Prágából jelentik: Az orosz cári kormány közvetlenül a háború kitörése előtt Prága városától egy telket vásárolt, a melyen a konzulátus épületét akarta felépíteni. A szovjetkormány prágai képviselője hónapokkal ezelőtt beperelte Prága városát, mert a városi tanács nem engedélyezte a terület kisajátítását. A prágai törvényszék elutasította a szovjetkormány képviselőjének keresetét. Felelőzést folytán szerdán került az ügy a brit legfelsőbb bíróság elé. A legfelsőbb bíróság megerősítette a prágai törvényszék ítéletét azzal a megokolással, hogy a prágai szovjetkövetés csak kereskedelmi ügyekben tárgyalhat, magánjogi jellegű kérdésekben azonban nem, mert a csehszlovák köztársaság a szovjetet de jure még nem ismerte el.

— **Berlinben emelik a házbérekét.** Bécsből jelentik: A Reichspost berlini jelentése szerint Berlinben október elsőjől a házbérekét békenivóra emelik. Állítólag a pénz értékcsökkenésének megfelelően még további emelkedéssel is számolni kell.

— **Uj járásbíró Apatinban.** Az igazságügyminiszter Gorse József dr. noviszadi tanácsjegyzőt az apatini járásbíró-sághoz járásbíróvá nevezte ki.

— **Szlavónia pusztulása.** Dáljáról jelentik: Csak most érkeznek be a részletes jelentések a vasárnapi óriási ciklon-katasztrófáról. A vihar és jégeső nemcsak Bácska nyugati részét s az egész Baranyát pusztította el, hanem mérhetetlen károkat okozott az egész Dráva-mentén is. A dolni-mihajlovaci kerületben a vihar a vetések 60—70 százalékát elpusztította, három kilométer sávban minden elpusztult, több ház összedőlt s az apró baromfiakban is nagy kárt okozott a jég. Osijeken a Kollár-féle fűrésztelep kéményét ledöntötte a szél.

— **Árvizsgálóbizottság működik Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Az árvizsgálóbizottság, amelynek tagjait a kiszélesített tanács választotta meg, hétfőn kezdi meg működését.

— **Meghalt müncheni lapszerkesztő.** Münchenből jelentik: Meggendorfer Lothar, a Meggendorfer Blätte alapítója hetvennyolc éves korában meghalt.

— **Hamis értékpapirokat akartak becsempészni.** Mariborból jelentik: Kedden a Maribor és Celje közötti vizsgálatot teljesítő pénzügyőrök Roth Alajos bécsi kereskedő börtönjében 36 darab ezerdináros címletű hadi kártalanítási kötvényt találtak. A kötvényekről megállapították, hogy azok hamisítottak. Roth Alajost letartóztatták. A kereskedő azonban kiugrott a robogó vonatból s eltűnt. Széleskörű nyomozást indítottak kézrekerítésére.

— **A bécsi nemzetközi hitoktatókongresszus.** Bécsből jelentik: Piffel dr. bécsi érsek jelenlétében megnyitották a nemzetközi hitoktatókongresszust. A kongresszuson Ausztrián kívül Magyarország és az utódállamok, valamint Németország és Svájc is képviseltetik magukat.

— **Általános ipari sztrájk fenyegeti Szászországot.** Drezdából jelentik: Szászországban a napokban heves bérmozgalom indult meg, amelynek következtében ma már a legtöbb ipari üzem szünetel. Több iparágban a munkások részleges sztrájkot kezdtek, mire a munkaadók szervezete elhatározta, hogy kizárja a sztrájkolókat. Eddig mintegy 60,000 munkást zártak ki.

— **A bécsi tőzsdetanács az üzletkorlátozások ellen.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt jelentése szerint a tőzsdetanács a tőzsdéi forgalomba bevezetett korlátozások megszüntetéséről tárgyalt. Elhatározta, hogy a csütörtökre összehívott plenáris ülésnek javasolni fogják, hogy a tőzsde állítsa vissza a határidőüzletet és a prémiumüzletet és vonja vissza a kontremínüzletre vonatkozó tilalmat.

— **Kerékpáros rendőrök halálos hajszája egy részeg házaspár után.** Párisból jelentik: Szokatlan esete volt a Cherbourgba vezető országúton egy kerékpáros rendőri járőrnek. Az országúton az esti órákban egy kocsi jött, amelynek nem égett a lámpása. A rendőrök a kocsin ülő Orange-házaspárt felhívták, hogy gyujtsák meg a lámpást. Erre Orange asszony szó nélkül kivette a férje kezéből a gyepőt és a lovak közé vágott, ugyhogy azok vad tempóban tovább rohantak. A rendőrök üldözték a kocsit, de nem tudták elérni. A kocsiról egyszerre csak lezuhant a férfi, az asszony azonban tovább menekült a rendőrök elől. Egyik utkeresztésénél a kocsi neki ment egy fának és darabokra tört. Az asszony csodálatosképpen megmenekült, vad harcot kezdett a rendőrökkel, akik csak nagy nehezen tudták megfékezni. A férjet, aki súlyos sebeket szenvedett, az egyik biciklista kórházba akarta szállítani, de utközben meghalt. Megállapították, hogy a házaspár holtrészeg volt.

A kicserélt hadvezér

— Marokkói eposz —

Liautey tábornok nem győzött
És ezért távoznia kellett.
A kormány, tudjuk, állást foglalt
Noulent kinevezése mellett.

Öt tették meg hát fővezérré,
Mert esze éles, mint a balta.
Már leutazott Marokkóba
S ott új állását elfoglalta.

E két állás-foglalás után
Frankon hada mehet nyaralni,
A riffkabilok állásait,
Azt ugyse fogja elfoglalni.

dió

— **A bácskai német gazdák visszaérkeztek tanulmányutjukról.** Noviszadról jelentik: Azok a bácskai német gazdák, akik dr. Kraft István és dr. Neuner Vilmos képviselők vezetésével a müncheni és stuttgarti mezőgazdasági kiállításon résztvettek, kedden visszaérkeztek tanulmányutjukról. A gazdák a bécsi gépiparkiallást is megtekintették.

— **Nagy tűz pusztított Glasgowban.** Londonból jelentik: Glasgow város egyetemi negyedében a múlt éjjel nagy tűz pusztított. Az óriási kiállítási palota, ahol a tűz keletkezett, teljesen elpusztult.

— **A beográdi opera Kikindán.** A kikindai színházi bizottság Rotárov Zsivoin tanácsnok elnökletével ülést tartott, amelyben meghívták a beográdi opera tagjait két előadás megtartására. Kikindán szombaton a Szevillai borbélyt, vasárnap a Pillangó kisasszonyt fogják majd játszani a beográdi opera tagjai.

— **Készül az egységes bányatörvény.** Az erdő- és bányügyi minisztériumban, mint Beogradból jelentik, a kiküldött bizottság befejezte az új bányatörvény tervezetének feldolgozását. Az új bányatörvénnyel egységesítik az ország különböző részén érvényben levő bányatörvényeket.

— **A görög kormány le akarja szállítani a katonai szolgálati időt.** Athénből jelentik: A kormány azt tervezi, hogy a katonai védkötelezettséget két évről egyre szállítja le. Ennek az intézkedésnek előkészítésére október 1-én be fogják hívni a jövő évi korosztályt és elbocsátják a tavaly behívott katonákat.

— **A tordai jegyző multja.** Beogradból jelentik: A nemzetgyűlés szerdai ülésén éles összeszólalkozás támadt Szubotics elnök és Vuics Demeter bánati földművespárti képviselő között. Vuics izgatott hangon vonta kérdőre Szuboticsot, hogy miért nem válaszol a parlament elnöksége arra a hozzáintéztet kérdésre, hogy a belügyminiszter halogatja a *torontaitordai jegyző* ügyében hozzáintéztet írásbeli kérdésére válaszolni. Vuics elmondja, hogy hetekkel ezelőtt írásban felvilágosítást kért a belügyminisztertől a következő ügyben: A Davidovics-kormány idején Torontaitorda községbe jegyzőnek nevezték ki Eremics Jovant, akinek a jegyzőségre az a kvalifikációja, hogy rokona volt a főispánnak. Eremics Jovant a novisadi törvényes kinevezés előtt *fogházbüntetésre ítélte* s csak kaució ellenében bocsátotta szabadlábra. Eremics kinevezése után Vuics állítása szerint különböző zsarolásokat követett el. Véber Jovan vendéglőstől pénzt kért kölcön s mert a vendéglős nem adott neki, feljelentette, hogy kommunista és ezen a címen a vendéglőjét bezáratta. A minisztérium megállapította, hogy a vád alaptalan s táviratilag elrendelte, hogy a vendéglőt újból ki kell nyitni. Az interpellációban azt kérdezi Vuics a belügyminisztertől, hogy hajlandó-e Eremics ellen vizsgálatot indítani s felüggeszteni. Minthogy a kérdésre nem kapott választ, a Ház elnökségéhez fordult, hogy sürgesse meg a feleletet a belügyminiszternél, azonban az elnökség sem válaszolt. Kijelenti Vuics, hogy a jegyző üzelmei sértik a község rendjét, az, hogy Eremics hivatalban van, a közérkölcset veszélyezteti, az elnökség eljárása pedig a parlamentarizmus megsértése. Szubotics elnök éles szóváltás után azzal nyugtatja meg a türelmetlen földművespárti képviselőt, hogy az elnökség a csütörtöki ülésen válaszol majd kérdésére.

— **Meghalt a francia kamara vezértitkára.** Párisból jelentik: Pierre Eugen, a francia kamara vezértitkára kedden nyolcvan éves korában meghalt. Majdnem hatvan esztendő óta tagja volt a kamara direktóriumának és 1885 óta mint a kamara irodájának vezetője, egyetlen egy ülésről sem maradt távol. Nagy tudományos munkásságot fejtett ki és több törvényjavaslatot készített.

— **Dr. Mócs Sándorné királyi kintüntetése.** Noviszadról jelentik: A király dr. Mócs Sándornénak, a noviszadi zeneegyesület alelnökének a Szent Száva-rend negyedik osztályát adományozta.

— **Kibővítik a francia flottát.** Párisból jelentik: A kamarában törvényjavaslatot terjesztettek be a francia nemzetnek háboru esetén való megszerzéséről. A szenátus szerdai ülésén elfogadta a flottafejlesztési program utolsó részletére vonatkozó javaslatot.

— **Északolaszországban nagy vihar pusztított.** Rómából jelentik: Észak-Itáliában rendkívül heves viharok pusztítottak, amelyek úgy a természetben, mint épületekben nagy kárt tettek. Több helyen emberélet is esett áldozatul az orkánnak.

— **A radikális párt alakuló gyűlése Temerinben.** Temerinből jelentik: A novisadi kerületi radikális párt és Popovicki Pavle kezdeményezésére vasárnap alakították meg Temerinben a radikális párt helyi szervezetét. Elnök Bosnyakovics Pál, alelnök Kovács Ferenc, titkár Göbel János, pénztáros Handel Izsó lett. Választmányi tagokul Horváth Istvánt, Alexander Józsefet, Gübel Ferencet, Ivanics Antalt, Reiter Vilmost, Tóth Józsefet, Naszvagi Istvánt, Varga Mihályt, Nagy Mihályt, Reiner J. Gyulát, Horváth Vincét, Oberknezevics Szávát, Schossberger Simont, Kohanez Pált, Milinszki Istvánt, Zsvics Emilt, Heltai Jánost, Kurcinák Ferencet, Deák Jánost és Bujdosó Pált választották meg.

Vatikáni bizottság vizsgálja meg a dubrovniki csodát

Izgalmas jelenetek a pislogó Mária-szobor előtt

Dubrovnikból jelentik: A dubrovniki Ferenc-rendiek templomának csodája: a pislogó Mária-szobor még mindig tömegével vonzza a kíváncsiakat és hívőket. A külföldi lapok mind megemlékeztek a csodáról és ezért a dubrovniki szerzetesrend főnökségéhez a világ minden tájáról érdeklődő levelek érkeznek, amelyekben közelebbi felvilágosításokat kérnek a csodás Mária-szoborról. A dubrovniki püspök most bizottságot nevezett ki a klérus tagjaiból, amely meg fogja vizsgálni a szobrot és véleményét mond a csodáról.

Egyidejűleg a Ferenc-rend egyik kiküldöttje Rómába ment, hogy a pápának jelentést tegyen a csodáról. Legközelebb a Vatikán egy biboros vezetésével bizottságot fog kiküldeni Dubrovnikba. Az idegenforga-

lom szempontjából Dubrovnik számára igen hasznosnak bizonyult a csoda, mert mindenünnen, különösen Ausztriából és Olaszországból nagy számmal érkeznek idegenek, akik csak a híres szobrot akariák látni.

A templomban egyébként gyakran rendkívüli jelenetek adódnak a csoda-szobor körül. A vallásos nép közt ugyanis az a hit fogamzott meg, hogy Dubrovnikot és környékét nagy veszély fenyegeti és a Madonnaszobor erről ad figyelmeztető jelet. A hívők napról-napra önkívületben rognak le a templom kövezetére, az asszonyok hisztérikus zokogással könyörögnek a Mária-szobor előtt. Emiatt a sajtó egy része követeli, hogy a hatóságok lépjenek közbe és hivatalos bizottság állapítsa meg a csoda mibenlétét.

— **Anglia négy új cirkálót épít.** Londonból jelentik: A kormány kebelében hetek óta folynak a tárgyalások az admirális részéről követelt új cirkáló építéséről. Hír szerint a tárgyalások most kompromisszummal befejeződtek. Az admirális négy új cirkálót kap, amelyek építését néhány évre osztották be. Egy vagy két cirkálónak a költségét már az idei költségvetésbe állítják be.

— **Helyi csoportot alakított Adán a novisadi Aero-klub.** A novisadi Aero-klub hétfőn délután alakította meg helyi csoportját Adán. A megalakulásra három repülőtiszt érkezett repülőgépen Adára, akiknek fogadására a lakosság köréből többezren jöttek össze.

— **Megölette a mostohaanyját.** A mitrovicai törvényszék hétfőn tartotta meg a főtárgyalást Stefanovics Radivoj opincai levélhordó bűnyűjében. Stefanovicsot Vászics Brankó 5000 dinárért fölbérelte, hogy mostohaanyját gyilkolja meg. Stefanovics 1924 október 7-én is ölte Vászics mostohaanyját. A törvényszék Stefanovics Radivojt husz évi, Vászics Brankót életfogytiglani fegyházra ítélte el.

— **Harry Piel sulyos autószerencsétlenség érte.** Berlinből jelentik: Harry Piel a híres moziszínész egy autószerencsén felborult a gépkocsijával. Sulyosan megsebesült.

— **Kraszin visszatért Párisba.** Párisból jelentik: Kraszin orosz szovjetkövét megérkezett Párisba és azonnal átvette a szovjetkövetség ügyeinek vezetését.

— **Eladják a pranginsi kastélyt.** Bernből jelentik: A lapok hiradása szerint legközelebb eladásra kerül a Prangins-kastély, Jerome Napoleon volt rezidenciája, ahol Hasbsburg Károly külföldre költözése után először telepedett meg. A kastélyra egy bank javára nagy összeg van bekebelezve, amelyet a tulajdonos nem tud megfizetni, ezért a bank kérte a kastély elárverezését. Az utolsó pillanatban a bank elállt az árverezéstől, mert egy eddig meg nem nevezett vevő jelentkezett, aki a kastélyt árverésen kívül meg akarja szerzni. A bank követelése 895.700 svájci frank.

Dr. Wolf Gyula Zmaj Jovana ul. 2. (volt Jókai-u. Schossberger-ház 1. em. Vermes-magazinnal szemben) költözött.

— **Egy becskeréki urleány öngyilkosságát kísérelte.** Velikibecekerékről jelentik: Bires Jelena 17 éves becskeréki urleány szerdán délután a római katolikus temetőben nevelőnője sírjánál zsirszódát ivott. A már eszméletlenül heverő leányra a temetőőr talált rá, nyomban értesítette a mentőket, akik beállították a kórházba, Buesu levelében azt írja, hogy családi viszálykodások miatt válik meg életétől.

— **Könyv a gabonaüszögről.** A Bácskai Gazdasági Egyesület ügyvezető igazgatója: Inhoff József füzetet adott ki a gabonaüszögről és az ellene való védekezésről. Inhoff József szervezőképességét, szorgalmát, munkakészségét és szakértelmét jól ismerik már a bácskai gazdák. A most kiadott füzet megírásával is dicséretes és hasznos munkát végzett szerzője. Nyelve mindig világos, mondánivaló érthető s 27 képpel magyarázza a védekezésről elmondottakat. A gabonaüszög elleni védekezés még tanultabb gazdák körében sem áll a kor színvonalán, annál több megszívlelésre érdemes az, amit a gabona e veszedelméről és az ellene való védekezés különböző módjairól a hivatott szerző elmond. A füzet minden nagyobb könyvkereskedésben kapható s megrendelhető Somborban az irónál is. A füzet ára 15 dinár.

— **Házasság Flesch Ilonka (Szentá) dr. Vig Károly (Szentá) e hó 8-án házasságot kötöttek.** (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Pálya Celesztin Szentán, Szentáról jelentik:** Pálya Celesztin, a kiváló magyar festőművész rokonai látogatására Szentára érkezett. A nagynevű festőművész hosszabb ideig szándékozik Szentán maradni.

— **Tolvaj cseléd.** Noviszadról jelentik: Schmidt Nikola felklárai béres Poticki Ilia szenthuberti földbirtokosnál volt alkalmazásban. A béres gazdája távollétében feltört egy szekrényt és azt teljesen kifosztotta. A lopott holmit eladta és a pénzzel megszökött. Velikikikindara, majd Novibecejre, onnan Futakra ment, ahol a csendőrség elfogta és beszállította a novisadi ügyészséghez. A novisadi ügyészség átkísértette a velikikikindai ügyészségre.

(Szentá) **Cricketterek (Bécs)—SZAK 6:0 (3:0).** Bíró: Szegedinszki. A négy tartalékkal játszó bécsi amatőrcsapat a nagy goalarányú győzelme ellenére sem elégítette ki a közönséget. A szentái csapatból Paics jobbösszekötő, Kovács centerhalf és Borbély center tüntek ki. Volland kapus nagyon gyengén szerepelt. A bécsiek közül különösen a centerhalf játszott legjobban.

Női- és gyermekfehérműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérműszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserűviz biztos segítségnyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József viz, alhasi megbetegedések eseteiben is gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

A királyserleg mérkőzéseket kisorsolták. A zagrebi főszevetség, mint Zagrebből jelentik, Aleksandar király által adományozott serlegért kiirt alszevetségközi mérkőzéseket kisorsolta. A serlegmérkőzések első fordulóját augusztus 16-án játsszák le, még pedig a következő csapatok: Zagreb—Ljubljana, Szarajevó—Split, Beograd—Oszijek; Szubotica erővesztő. A mérkőzések helyét később állapítják meg. A második fordulóban augusztus 23-án, Oszijek—Beograd mérkőzés győztese Ljubljana—Zagreb mérkőzés győztesével az Oszijek—Beograd mérkőzésből kikerült csapat otthonában, Szarajevó—Split mérkőzés győztese pedig Szuboticaival kerü szemben vagy Splitben, vagy Szarajevóban. A döntőmérkőzés augusztus 30-án, Beogradban fog lefolyni. A szuboticaí alszevetség, miután csak augusztus 23-án kell először sorompóba állítani a kerület válogatott csapatát, még nem tett semmi előkészületet az alszevetségközi serlegmérkőzések ügyében.

Zagreb—Szubotica? A zagrebi lapok azt a hírt közlik, hogy a zagrebi alszevetség lépéseket tett egy Zagreb—Szubotica városközi válogatott mérkőzés előkészítésére. A mérkőzést most vasárnap kívánja Zagreb lebonyolítani. A szuboticaí alszevetség értesülésünk szerint még nem döntött a zagrebiek ajánlatáról.

— **A szarajevói Szlavia Szubotica.** A Sand szombat és vasárnapra lekötötte a szarajevói Szlavia csapatát, amely a bosnyák bajnokságban a bajnok SASK mögött végzett. A szarajevói csapat, amely vasárnap 3:0 arányban megverte nagybíru riválisát a SASK-ot, komplett felállításban veszi fel a küzdelmet a szuboticaí legénység ellen. A mérkőzést a Sand pályán tartják meg délutáni hat órai kezdettel.

Bácska—Szuboticaí Sport, serlegmérkőzés. A Bácska és a Szuboticaí Sport első csapatai vasárnap délután hat órai kezdettel serlegmérkőzést játszanak a Szombori-uti pályán, dr. Popovics Milivoj vendordijáért. Ezt megelőzően öt órai kezdettel a két egyesület oldboy csapatai, fél öt órai kezdettel pedig az

Zagrebi csapatok külföldi turája. Zagrebből jelentik: A spliti Hajduk a tél folyamán indiai turára indul. A tura állomásai: Bombay, Kalkutta, Madras, Colombo, Ceylon szigete és visszafelé Egyiptom. A beogradi Jugoszlavia szeptemberben Malta szigetén fog vendégszerpelni és onnét valószínűleg Franciaország nagyobb városait keresi fel.

Juliusban megtartják a becskeréki atlétikai versenyeket. A vajdasági alszevetség július 18. és 19-ikén akarta megrendezni Becskeréken a Vajdaság atlétikai bajnokságát. A zagrebi szevetség azonban, néhány nappal azelőtt közölte az alszevetséggel, hogy a bécsi nemzetközi atlétikai versenyek miatt, amelyek ugyanebben az időben lesznek, csak későbbi terminusra engedélyezi. Szerdán újabb értesítés jött a szevetségtől Becskerékre, amelyben a szevetség mégis engedélyezi, hogy július 18. és 19-én megtartsák az atlétikai versenyeket. A versenyekre július 16-áig lehet benevezni.

Vasárnapi sportprogram Noviszadon. Két érdekes mérkőzés lesz vasárnap Noviszadon: A NAK az oszijekki Szlaviát, a Juda Makkabi pedig a becskeréki Schwäbische csapatát látja vendégül.

Forbáth 14.28 métert dobott sullyal. Kassáról jelentik: A kassai atlétikai versenyen a magyar Forbáth Sándor (FTC) 14.28 métert dobott sullyal.

A drezdai női tenniszverseny. Drezdából jelentik: A drezdai női tenniszverseny győztese Neppach asszony lett. A második helyet Péteriné Váradí Ili foglalta el.

KÖZGAZDASÁG

Megtalálták a tengeri-moly ellenszerét

Amerikai szakértő kutatásai a Vajdaságban

Kedden érdekes vendég érkezett Noviszadra. Theodor Malama, a washingtoni »Bureau of Entomology« Babcock nevű tanárának orosz származású aszisztense, aki néhány nappal ezelőtt érkezett Beogradba, hogy Jugoszláviában, de főleg a Vajdaságban: Noviszad, Szubotica, Szentá és Velikikikinda környékén tanulmányozza a tengeri fejlődését és ecéltől október elejéig marad a Vajdaságban.

Amerika 1912-ben nagyobb mennyiségű cirokot vásárolt Magyarországon és Olaszországban és ezekkel a küldeményekkel Amerikába hurcolta a tengeri-molyt (botys nubialis), amely Amerika egyes vidékein a tengeriben mérhetetlen károkat okozott és egész vidékek tengeri termését pusztította el.

Amerikában hosszú ideig kutattak a pusztító betegség oka után, de eredménytelenül és csak a háború után 1921-ben jöttek amerikai szakértők Európába, hogy itt kutatásokat végezzenek. Külön bizottságok kutattak Franciaországban és Olaszországban és csak 1924-ben ment az egyik bizottság Magyarországra, ahol ennek a molyfajtának fészke van.

Malama tanársegéd most a Vajdaságban tanulmányozza a tengeri fejlődését és keres elősdiéket, amelyeket a tengeri moly elpusztítására kíván felhasználni.

Három elősdiéjait tudták eddig felfedezni. A felfedezett elősdiéket Malama a délfraanciaországi Hyeresbe küldi, az ottani elősdiéenyésztő intézetbe, ahol azokat mesterségesen tenyésztik és ezzel pusztítják el a molyokat.

A tengeri csövében és szárában molykucac van, ezt az elősdiék felállják, noha a molykucacnál aránytalanul kisebbek, de hatalmasan elszaporodnak és nagy rajokban rohanják meg a kukacot, amelyből csak a megkeményedett burkolatú fej és hátpajzs marad meg. Ezek vezetnek azután a moly nyomára.

A hyeresi elősdiéenyésztő intézetben ezidőszent csak három elősdi család-fajtát ismernek:

1. A Massisera családhoz tartozó Diptera nevű elősdiéjait. 2. A Hymenoptera családhoz tartozó Eulenmeria nevű elősdiéjait és 3. a Habrobrakon család-

fajtát.

Malama tanár már itt tartózkodásának első napján nagy tömegekben talált a Massisera családhoz tartozó Diptera nevű elősdiéket. Ez a faj némely helyen óriási méretben elszaporodott, míg viszont széles területeken egyet sem lehet találni.

A tengeri moly-betegség felismerése a következőképp történt:

A tengeri moly nősténye a tengeri címerére rakja egyenként petéit, amelyeknek száma 30—40 lehet. A kikelt álca befuródik a virág vékony nyelvei közé és azokat összerágja. Apró volt miatt az álca alig vehető észre. A tengeri fejlődése közben az álca mind mélyebbre hatol, sőt a tengeri virág fészket is összerágja, benyomul a virág alatti szárba és addig marad ott, míg hernyóvá nem fejlődik, akkor kímásk a szárból és kívülről hatol lejjebb és vagy a csöbe furódik be és összerágja azt, úgyhogy a cső lehull, vagy még mélyebbre: a földig hatol be és ott pusztítja el a tengeri szárát, amelyet az első szélifúvás eldönt. A csövek, ha nem is rágták össze a hernyó, ilyen esetekben nem érnek ki. Ez az egész folyamat augusztusban vagy szeptemberben történik és a hernyó ott tel el át, ahova be tudott furakodni. Ez lehet tehát a lekaszált szár, a cső vagy a tengeri töve.

A legtanácsosabb védekezés a moly ellen, hogy a tengeri szárát a télen a marhával feleltetik és a földben maradt tövet és a lemorzsolts csöveket még tavasz előtt felégetik vagy a földben maradt tövet őszkor felszántják és elföldelik. Mindkét esetben tönkremegy a moly, mely nemcsak a tengerire kártékony, hanem káros a kenderre, komlóra és cirokra, de előfordul vadul nőtt kenderben vagy komlóban is. Utóbbiak irtásával a terjeszkedést meg lehet akadályozni.

Malama tanársegéd tapasztalatait közölni fogja a vajdasági mezőgazdasági körökkel is.

A Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület már évekkal ezelőtt foglalkozott a tengeri moly irtásának módjával és ezrével küldte szét az erről szóló röpiratokat a gazdáknak.

Menetrend változás. A bánáti kereskedelmi és iparkamara — mint a Bácsmegyei Napló is megírta — a szubotici vasutigazgatósághoz beadványt intézett, amelyben közölte, hogy a Szuboticiára délután kettőkor érkező budapesti vonatnak van ugyan csatlakozása a Románia felé induló vonathoz, de mint-hogy csak rövid idő áll az átszálló utasok rendelkezésére, kérte, hogy a Románia felé induló vonatot később indítsák. A szubotici vasutigazgatóság most értesítette a kamarát, hogy a kérést teljesíti és az 502. számú temesvári vonatot az eddigi menetrendtől eltérően 25 perccel később fogják indítani.

Ipari és kereskedelmi kiállítás Bácska-Palánkán. A bácskapalánki ipartestület augusztus hó 9-től—21-ig ipari és kereskedelmi kiállítást rendez. Eddig már annyi iparos és kereskedő jelentkezett mint kiállító, hogy a kiállítás sikere biztosítva van. A közlekedési minisztérium engedélyezte a kiállítás látogatói részére a féláru menetjegyet. A kiállítási bizottság gondoskodik megfelelő és mérsékelt áru lakásokról. A vasuti összeköttetések Bácska-Palánkával (Nova Palánka) ezidő szerint oly kedvezőek, hogy a kiállítás megtekintése nem okoz nagy nehézségeket. A kiállításon mint kiállító csak palánki iparosok és kereskedők vesznek részt. Kivételesen azonban kiállíthatnak vidékiek is, de csak olyan

ipari termékeket, melyeneket Palánkán nem állítanak elő. Bejelentéseket elfogd a kiállító bizottság július hó 20-ig. A bejelentések egyszerű levélben történnek.

Az osztrák nagybankok a Nemzeti Bank elnöke ellen. Bécsből jelentik Reich dr. a Nemzeti Bank elnöke, aki Londonból visszatért, éles hangon foglalt állást a bécsi tőzsdén hirtelen kirobbant erős hosszal szemben. Reich szerint az árfolyamok hirtelen emelkedése érthetetlen, mert sem a nemzetközi politikai és gazdasági helyzet, sem Ausztriának külsőben álló gazdasági tárgyalásai nem indokolják ezt a túlzott optimizmust, inkább tartózkodásra intenek. Ausztriának nem szabad újból visszacserezni azt a rossz hírt, hogy lakossága csupa könnyelmű spekulánsokból áll. Kellemetlenül érintette a Nemzeti Bank elnökségét, hogy a hosszt a külsőben álló kamattábleszállítással hozták kapcsolatba, ami arra készítette a bank elnökségét, hogy a kamattábleszállítást legelőbb is elhalassza. Az 1923-as vad tőzsdei spekuláció megismétlődését nem szabad tűrni és ha kell, ez ellen még a kamattábleszállításával is harcolni fogunk. A bécsi bankok vezetői ülést tartottak, amelyen állást foglaltak a Nemzeti Bank elnökének nyilatkozatával szemben. Rámutattak arra, hogy a Nemzeti Bank semmit sem tett, hogy a kurzusok összeomlását, különösen pedig az

utóbbi hetek lanyhaságát ellensúlyozza, ezért nincs joga ahhoz, hogy a most bekövetkezett árfolyamot, amely csak töredéke a legutóbbi hetek árfolyamának, meggátolja.

Leszállították a vasuti szállítási díjakat. Noviszadról jelentik: A vasutügyi miniszter a sör fuvardíját jelentékenyen leszállította. Száz kilométeren az eddigi 3100 dinár helyett 1069 dinárt, kétszáz kilométeren 5460 dinár helyett 1820 dinárt, háromszáz kilométeren 7480 dinár helyett 3450 dinárt, ötszáz kilométeren 11.100 dinár helyett 3630 dinár szállítási díjat kell fizetni.

KINTORNA

A kis Mórjic bejelenti az apjának: — Ma a százlábuakról tanultunk az iskolában.

— Százlábuakról? Mik azok?

— Olyan rovarok, amelyeknek száz lábuk van.

— Honnan lehet tudni, hogy éppen száz lábuk van?

— Biztos egy goj megszámlálta.

Paliszander ur hallotta valahol, hogy a rák ollója rendkívül ízletes étel és elhatározta, hogy meg fogja kóstolni. Bemegy egy előkelő étterembe és rendel magának egy darab rákot. A pincér, pucijére, olyan rákot szervíroz, amelynek csak egy ollója van. Paliszander ur rögtön észreveszi ezt és tiltakozik:

— Mj van a rák másik ollójával?

— Tetszik tudni, — világosítja fel a pincér — a tenger fenekén gyakran előfordul, hogy a rákok összevesznek és ilyenkor az egyik kiharapja a másik ollóját.

— Rendben van, — mondja Paliszander ur — de akkor vigye ezt vissza és hozza ide nekem a győztest.

V. N., az ismert noviszadi pumpoló megszólít egy gazdag kereskedőt:

— Legyen szives, adjon kölcsön nekem száz dinárt.

— Nincs nálam csak ötven, — feleli a kereskedő és átnyújtja a pénzt a fiatalembernek.

V. N. zsebredugia a bankjegyeket és így szól:

— Engedjen meg egy kérdést: most én vagyok önnek adósa ötven dinárral, vagy ön nekem?

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. július 8.

Budapest deviza 1246—1254, valuta 1226—1245.

Prága deviza 59.25—59.75, valuta 59.25—59.45.

Berlin deviza 7.38—7.70 milliárd márka, valuta 7.33—7.34 milliárd márka.

Bécs deviza 1248—1252, valuta 1246—1250.

London deviza 2.78.

Newyork deviza 1.76.

Zürich, július 8. Zárlat: Beograd 9.05, Páris 24.05, London 25.045, Newyork 515.375, Brüsszel 23.92, Milánó 18.75, Amsterdam 206.50, Berlin 122.875, Bécs 0.007255, Szófia 3.6725, Prága 15.25, Varsó 98.65, Budapest 0.007250, Bukarest 2.375.

Beograd, jul. 8. Zárlat: Berlin 3.58, Bécs 8.03, Budapest 8.04, Bukarest 26.50, Geni 11.06, London 277, Milánó 207.50, Newyork 57, Páris 2.67, Prága 169.25. Valuták: Dollár 57, Osztrák korona 8.06, Léva 40, Cseh korona 1.70, Hadikárpótlás kötvények 2.34, Lira 2.08.

Zagreb, jul. 8. Zárlat: Devizák: Bécs 7.95—8.07, Trieszt 207.50—210.50, Lon-

don 275.50—278.50, Newyork 56.43—57.23, Prága 167.65—170.05, Zürich 11.0250—11.1250. Valuták: Dollár 55.65—56.45, Osztrák korona 8.04—8.16, Lira 2.11—2.14.

Noviszadi terménytőzsde, jul. 8. Az irányzat tengeriben szilárd, búzában lanyha, a forgalom pedig csekély, mert tengeriből a kínálat hiányzik, búzában a jelenlegi árak mellett nincs kereslet. Buza bácskai új VII. 310 dinár, bácskai új VII. 20-ig 305 dinár, bácskai új VIII. vevő választása 300 dinár, bácskai új VIII—IX. vevő választása 300 dinár, bácskai új IX. 305 dinár, szerbiai 77/78. 2 1/2 VIII—IX. 295 dinár. Tengeri bácskai K. D. 185 dinár, bácskai VII. dunai hajóáru 195 dinár, bánáti K. D. 175 dinár, szerémi K. D. 185 dinár, szerémi VII. 185 dinár. Forgalom: buza 2300 mm., tengeri 2000 mm.

Szentai gabonaárak, jul. 8. A mai piacon a következő árak szerepeltek: Óbuza 400 dinár. Ujbuza 275 dinár. Tengeri 176 dinár. Hajóár 177.50 dinár. Vasúru 172.50 dinár. Árpa 180 dinár. Sörárpa 200 dinár. Zab 180 dinár. Repec 410 dinár. Köles 200 dinár. Muharmag 180 dinár. Heremag 1275 dinár. Bab 260 dinár. Liszt 0-ás GG. 680 dinár, 2-es 660 dinár, kenyérliszt 5-ös 550 dinár. Takarmányliszt 230 dinár. Korpa 210 dinár. Irányzat lanyha.

Budapesti terménytőzsde, jul. 8. A terménytőzsdén az irányzat nyitáskor szilárdabb, mint az előző napokban. A budapesti tőzsdén fokozódik a vételkedv ez újbuza és ujrozás iránt. Nyitáskor 2500—5000 koronával magasabb pénzájánlatok vannak a júliusi 77-es fajsúlyu újbuzára, kötöttek nyitáskor júliusra 392.500 koronával. A tiszavidéki búzára 392.500 koronás pénzkínálat van júliusra, 382.000 korona augusztusi szállítás esetén. Rozsért a tőzsdeidő elején július 15-ére 347.500 koronát fizetnek július 31-iki szállításra 325.000 koronás pénzájánlatok vannak. Tavalyi termésű búzából és rozsból nincs áru a piacon, csak névleges árak vannak forgalomban, a 78-as tavalyi buza legmagasabb ára 460—465.000 korona, a rozse 400—405.000.

Budapesti értéktőzsde, jul. 8. Az irányzat: gyenge nyitás után szilárd. Mai árfolyamok: Magyar Hitel 359, Osztrák Hitel 130, Kereskedelmi Bank 955, Guttman 450, Slavonia 51.5, Nasici 1750, Ált. köszén 2925, Bródi vagon 102, Ganz-Danubius 2070, Ganz vilamos 1060.

Csikágói gabonatőzsde, július 8. Buza júliusra 147.75, buza szeptemberre 144.875, buza decemberre 146.125. Tengeri júliusra 99.75, tengeri szeptemberre 104.5, tengeri decemberre 87.875. Zab júliusra 46.125, zab szeptemberre 46.875, zab decemberre 49.375. Rozs júliusra 98.5, rozs szeptemberre 100.75, rozs decemberre 102.875.

Newyorki gabonatőzsde, július 8. Buza őszi vörös 172.875, buza őszi kemény 164.875. Tengeri 113.75.

Az irányzat szilárd.

Drótköteleket, szigetelt és csupasz rézhuzalokat, izzómpaszsztrókat, antenadrótokat, ólomkábeleket elsőrendű minőségben, jutányos áron szállít a

Novisadi Kábelgyár (Radnička u. 2.)
Telefon 121 4433

ROSSIJA-FONCIÈRE
biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, automobil-biztosítások
Betörésbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA
(Rossija-Foncière palota)
KÉPVISELETEK MINDENÜTT

3748

NYILTTÉR.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentem, hogy feleségem
NAGY ANDRÁSNE
 szül. KORÁNYI TERÉZIA
 folyó hó 8-án reggel fél 3 órakor elhunyt.
 Temetése folyó hó 9-én d. u. 2 órakor lesz Szegedi-szöllő 70/1. sz. gyűszházból Subotica, 1925. julius 8.
 Nagy András

UPRAVNI ODBOR GRADA SUBOTICE.

Broj: 189/925. U. O.

Izveštaj gradonačelnika u stvari eksproprijacije Električne Centrale protivu ud. Antuna Tipka rođj. Ilme Matefi.

Odluka

Na osnovu naredjenja Ministarstva Gradjevina br. 2881/925 od 9. III. o. g. kojim je naredjenjen eksproprijacioni postupak u korist subotičke Električne Železnice i Osvetlenja D. D. a protiv ud. Antuna Tipka rođj. Ilme Matefi a u pogledu nekretnina uvedenih u subotičkom gr. ulošku br. 13151. top. brojevi I. 7527/1 i 7527/2 u površini od 364 kv. hvata i 1 jutro 615 kv. hvata zamenik predsednika Upravnog Odbora Grada Subotice u smislu 2. alineje §. 35. z. člana XLI. iz 1881 godine odredjuje komisiju za sprovođenje eksproprijacionog postupka te u tu komisiju imenuje za predsednika Dr. Adolfa Klajna za članove, Milana Damjanovića i Djuro Jovića a za beležnika Ivana Neorčića gr. beležnika, te ujedno odredjuje da ova komisija eksproprijacioni postupak sprovede na dan 14. jula 1925. godine na licu mesta u segedinskim vinogradima u kancelariji Električne Centrale.

O ovom se obaveštavaju 1. Dr. Adolf Klajn predsednik izaslane komisije, 2. Milan Damjanović, 3. Djuro Jović članovi komisije i 4. Ivan Neorčić beležnik.

5. Gr. Senat uz eksproprijacioni plan i popis sa nalogom da ovaj plan i popis odmah istavi na javni uvid kroz 15 dana i da o ovome izvesti Električnu Centralu i ud. Antuna Tipka rođj. Ilmu Matefi sa time, da je dan rasprave 14. jula 1925. godine pre podne u 9 časova na licu mesta u kancelariji Električne Centrale.

6) Gr. gl. odvetnik sa time, da u ime grada pristupi na ovu raspravu.

Zainteresovane stranke se imaju obavestiti o gornjem, sa napomenom, da će komisija o eksproprijacionom planu meritorno rešavati i onda, ako se od zainteresovanih niko ne prijavi.

Ovaj se oglas ima objaviti jedanput u „Službenim Novinama“ a u jednom od mesnih listova tri puta.

Subotica, 25. juna 1925. godine.

Za predsednika Uprav. Odbora
 Gradonačelnik
Alba Malagurski s. k.

(M. P.)

Hirdetmény.

Bezdán községben jömenetü Virág-malom a községhez tanácsstermben folyó hó 12-én delelőit 9 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adani.
 Bezdán, 1925. julius hó.

5866

Virág-malom örökösei.

Egy modern új kompletten felszerelt
pléh, vas és rézbutorgyár
keres társat vagy finanszírozót
 250.000 dinártól feljebb
 A gyár székhelye a társ tetszése szerinti állapítható meg, mert a komplett berendezés könnyen átszerelhető. Előnyben Beograd és Skoplje, Vojvodinában Novisad. Írásbeli ajánlatok SCHMOLKA hirdetőbe Novisad kéré nek.

Külföldre költözött uri családtól sikerült elsőrendű olajfestményeket, aquarell és pastelleket valamint egy drb 3x4 méteres eredeti régi szmírna-szőnyeget bizományba megszerezni. Fenti darabok sürgősen, beszerzési áron alul megkaphatók

Balog Lina cég Subotica

Vas- és fémöntvényeket
 gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
 a törvényszéki palota mellett.
 TELEFON 329 760

Építési vállalatokhoz keresek finanszírozó
TÁRSAT
 50-100.000 dinárral Választ „Építési“ jel-igére a Bácsmegyei Napló novisadi fiókiadó-jába kérek

Egy női
fodrászsegéd
 magas fizetéssel azonnal felvétetik **KÉSZITY M.** uri- és női fodrász **Vel.-Bečkerek**
 5764

Saját kőzitmény!
 Állandó nagy raktár!
 Legújabb divatu modern
cipőkben
Márkó Pressburger
 vezet

Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!
 Aleksandrova ulica 5
 Bárány-szálloda mellett
 3814

BÜRGARNITURÁKAT
 kárpitosmunkákat egy vidéken mint helyben pontosan és olcsón szállít
NAGY GYULA
 Subotica, Szokolska (Gombkötő) u. 7
 3435

Előnyomdaberendezést modernül és szakszerűen összeállítva legolcsóbban szállít
LEOPOLD SAMUEL
 előnyomdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka)
 4419

Aratás és eséplésre
BOR és PÁLINKA
 leszállított árban kapható Vitsónova ul. 22. sz. alatt a Vöröskőr iskolával szemben Frank Sándor pincéjében
 5610

Nagy Varjas A. Rókus
 asztalosmester
VI., Vukovićeva ulica 38
 (Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.
 Ajánlja saját készítésű kész butorait.
 Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.
 Mérsékelt árainról tessék meggyőződni!
 2896

Mérleggyár
J. SEBESTYÉN
 Subotica, Palički put 154
 gyártmányai legtükéletesebbek, versenyképesek!
 Vállal vasszerkezeti és épületlakatos munkát.

Naponta
friss pörköltkávé
 csak
Sugár Manónál
 kapható
 3657

„ORPHEUS”
 zenemű- és hangszerkereskedés
Jelašićeva ul. 6.
 Mindennemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatai. Iskolák. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi-burak

Zongora hangolást
 és javítást mérsékelt áron vállal vidéken is. Uj és használt zongora és harmónium állandóan raktáron
 3135
Krombhoiz Albert
 Subotica, Vitsónova ulica 28.

Bürgarniturák
 állandó raktára
HIRSCH LÁSZLÓ kárpitosnál Subotica, Paja Dobanovacka 5 ahol mindennemű új és régi munkák legolcsóbban esztétizálhatók.
 1084

Jó minőségű
zsebórák
 80- din.-tól feljebb kaphatók
Markovics Ferenc
 ékszerésznél Sombor,
 Kralj Petra ul. 6.
 417

Magánjáró
lokomobil
 8 HP, Schlick-Nicholson, átalakított Ewart láncos, eladó.
Kemény Arnold
 V.-Kikinda. Telefon 93
 5693

Elsőrendű
BOR PÁLINKA
 és mindenféle fűszer és csemegeárak **LEGOLCSÓBBAN** vásárolható
Nojcsék Géza
 fűszerkereskedő cégnél
 Subotica
 571

Komoly, megbízható, szakavatott
CHAUFFEURT
 (gépkocsivezetőt)
keresünk mielőbbi belépésre
 vadonatúj CHEVROLET kocsihoz. Ajánlatok az eddigi működés és a fizetési igény megjelölésével
Domovinska Industrija Milina D. D.
 Indijja címre intézendők.

ÜVEGÜZLETEK FIGYELMEBE!
A Vera Faipar R. T. Kovin
 (Bánát)
 a legolcsóbb árban szállít
ABLAKRÁMÁKAT
 (Glaserfenster)
 elsőosztályu kivitelben, minden méretben prompt. Győződjenek meg árainkról és árunk I-a minőségéről.

DŽAVIĆ MÁRTON
 TEMPLOMFESTŐ VÁLLALAT
 SUBOTICA, SAVE TEKELJE UL. 29.
 Vállalja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb külföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

A legolcsóbb és legjobb **fűzők** készítését elvállalom, kivitelű halsont nélküli, valamint tisztítást, javítást, alakítást
 Haskötők orvosi rendelés után.
Gutai Ferencné, VII. kör, Ostojićeva ul. 29
 2626

Milkó Izidor
ÚJ KÖNYVEI
 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
 3) Spekulané és társai. Egy kötet vídamság
 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
 5) Írók és könyvek (Elbeszélések)
 6) Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)
 A „Világ“ a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.
A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár
 Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

Aki parkettáztatni akar
 forduljon Hermann Rudolf asztalosmesterhez Petrovac (Bačka), aki minden e szakmába végő munkát a legolcsóbban és szakszerűen készít el.
 Kérjen ajánlatot!
 5051

„DAMA” FEHÉRNEMÜSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehéreneműkre.
Garniturák
 anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól e legszebb kézimunkával teljesen készen. Azonkívül **hálóingek, jumperieibchenok, kombinék, ingbugyik,** ágyneműk, abroszok, storkok készülnek a legszebb kivitelben.
Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT

FANAGYKERESKEDÉSE

VRŠAC

BANAT

Ajánlja belacrkvai gőzfűrészenek termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlavoniaitölgyfapallók, gerendák stb. minden méretben, erdélyi és bosnyák fenyő épület-fákat, deszkát, pallót, asztalosárut legjobb minőségben legolcsóbb árakon.

Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

VILLAMOS SZAKÜZLET

Telefon sz. 45. **ENERGIA** Telefon sz. 45.
MŰSZAKI és ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT
Kralj Petar park 6. szám alatti üzlethelyiségbe (vasutállomással szemben) költözött

Készít: Villamosvilágítási, erőátviteli valamint csengő-, telefon-stb. berendezéseket. — Raktáron tart: csillárokat, villamos-, fűző-, vasaló-, szellőző-stb. készülékeket, izzólámpákat és az összes villamos szükségleti cikkeket.

A n. é. közönség szives további pártfogását kéri **SÓLYOM ERNŐ**

RESTAURANT KOD TRI BRATA

volt „Tri Šešira“
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellomen kerthelyiség!
Izletes ételek és legjobb italok állandóan.
Friss csebabeslosa az raz-niosa már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abbonama 650 D.

Az elegáns hölgy nem visel más szövetet, mint

Les Tissus A.G.B

amelyek praktikusak és izlésesek. Kérje ezeket minden üzletben.
Eladás csak kereskedőknek!

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. — TELEFON 6—99.

AUTOMOBILIA

SUBOTICA, I. SKADARSKAU. 7

TELEFON 151.

A VILÁGHIRŰ TORINOI

FIAT

autobilok vajdasági képviselete

AUTÓGARAGE

AUTÓJAVITÓMŰHELY

elsőrangú külföldi automobilgyárban működött erővel

SOFFÓRTANFOLYAM

különböző típusú európai kocsikon

Tanfolyamvezető: **REHÁK GYULA**

Mindennemű autóalkatrész

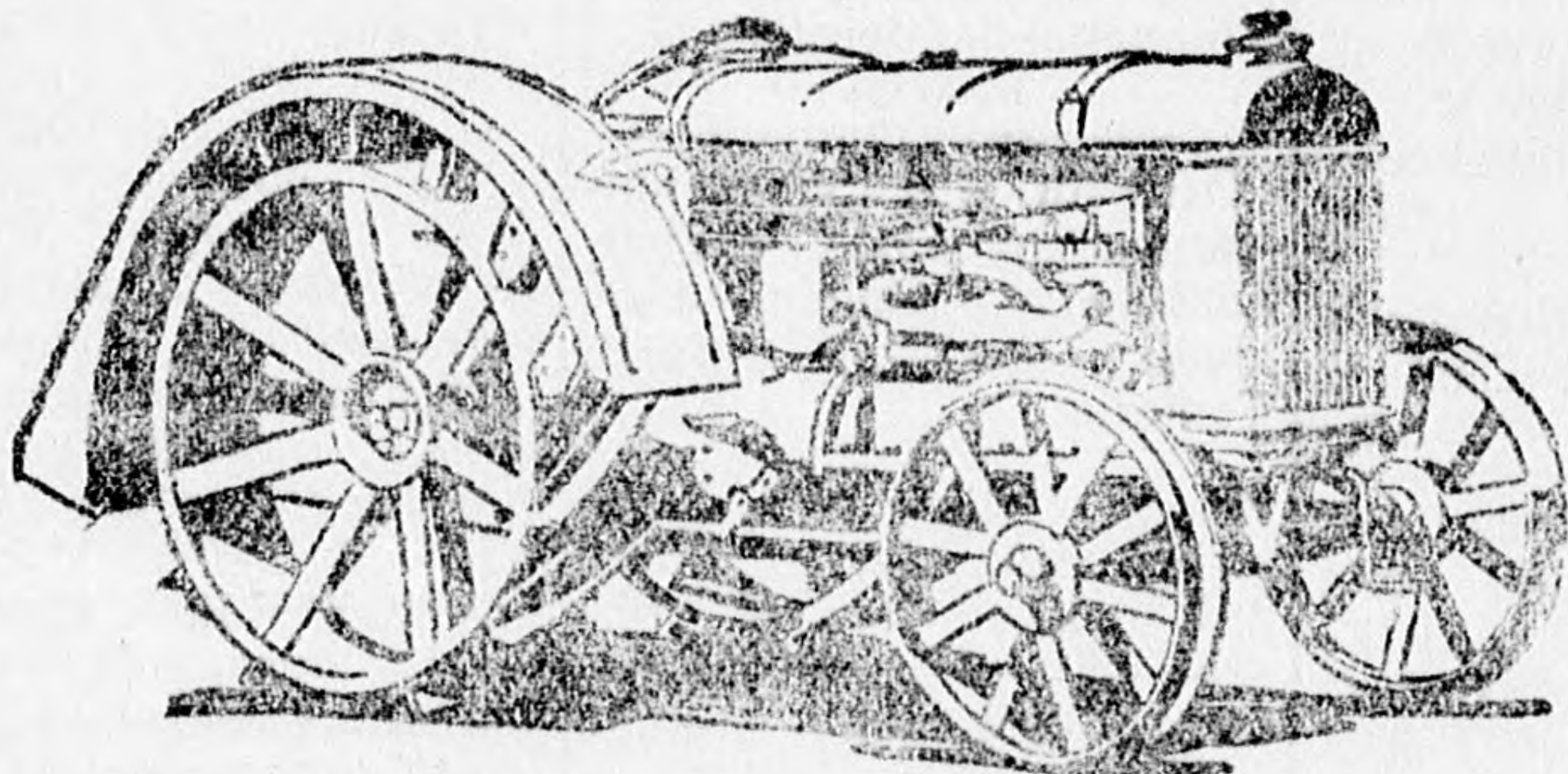
és felszerelési cikkek nagy raktára

LINCOLN *Ford* FORDSON

CARS · TRUCKS · TRACTORS

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

Mielőtt autót vagy Fordson Traktort vásárol, kérjen ajánlatot és tekintse meg a fenti cég raktárát és garage-át, hol minden tekintetben kimerítő és szakszerű felvilágosítást kap. Különösen sok éven keresztül a saját gazdaságában a Fordson Traktorral, Oliver és Sack-féle ekékkel nyert tapasztalatok és meggyőződések a cégtulajdonosokat arra vezették, hogy a Fordson Traktort minél nagyobb körökben bevezessék és a gazdákat sokoldalú használhatóságáról, idő és pénz megtakarításáról és a termelés fokozásáról meggyőzzék. Fordson Traktor szánt, vet, arat, csépel, vontat, továbbá elvégzi gazdaságok és egész üzemek összes munkáit, használható épügy hajtóerőnek, mint vontatóerőnek.

Michellin pneuk, eredeti Ford és Vacuum autó- és motorolajok, Fordson petroleum, valamint az összes alkatrészek és autófelszerelések nagy raktára és legelőnyösebb beszerzési forrása.

Javitóműhely **AUTOGARAGE** Benzin- és olajállomás

Allandó soffórtanfolyam, gyakorlati és műszaki kiképzés okl. gépészmérnökök vezetésével

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co. SUBOTICA

Telefon 4—47

Paje Kujundžićeva ul. 4.

Telefon 4—47

MODERN LAKÁSOK

a beltéren 2, 3 és 5 szobás az összes mellékkeliségekkel május 1-re beköltözhető

ÖRÖK ÁRON ELADÓK.

Érdeklődni lehet: Krausz és Kremptics építési vállalkozók irodájában VII. krug Knjaža Mihajla (Virág) ulica 3. szám. Délolott 8-tól délután 2-ig.

VELIKI-BEČKEREKRŐL

AZONNAL SZÁLLITHATÓ

I-a kétőves

romániai bükkhasáb tűzifa

I-a válogatott

romániai bükkhasítvány

a legelőnyösebb feltételek mellett, minden mennyiségben. Megrendeléseket felvesz

STERN ANTAL VELIKI-BEČSKEREK

Vojvodina (Rózsa) szálló

5735

Elköltözés miatt eladó

három szoba, konyha és cselédszobabutor,

ugyanott 4 szobás modern lakás összes mellékkeliségekkel azonnal átvehető.

Cim a kiadóhivatalban.

Egy kisebb malomüzemhez, hol az árpakása gyártásra lesz a fő súly fektetve, keresek oly józan, munkaszerető igazi szakember almolnárt, ki alkalmas fenti üzemnek önálló vezetésére. A malom Szrmben van a beska tanyákon, német, szerb és horvát nyelv tudása megkívánatik. Ajánlatok küldendők az igények, családi állapot és kor megjelölésével Ofner József Kula, Bácska címre.

LIFKA KERT MOZI

Julius 6-12-ig hétfőtől—vasárnapig
egész héten keresztül. AMERIKAN FILM.

SANJIN

(A szerelm evangéliuma) Archibasey világhírű regényének
EROTICUS filmváltozata 6 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

SANJIN OSKAR BEREGI
LIDIJA MAGDA SONJA

Az esti előadásokon orosz énekkar hangversenyezt!

1. felvonásban: Csendesen
2. felvonásban: Bordái
3. felvonásban: Előre trójká!
4. felvonásban: Könyörgöm hoz ad Istenem
5. felvonásban: Esti tarang
6. felvonásban: Angyalok örülnek

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbottól és almasól
kiszárazott széklet. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdésekhez válaszolunk megfizetés nélkül.

SZAKFÉNYKÉPESZÉK ANYAGOT

Jól, frissen, olcsón, gyorsan csakis

TENNER OPTIKUSNÁL

SUBOTICA, KORZÓ 11 SZÁM

Vidéki rendeléseket pontosan és azonnal elintézzük

Órák, ékszerek

Lehetőleg olcsón kapható:
Nyilas és Csajkásai
Subotica, 881
Strossmajerova ul. 7. Huspiac

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

Jóforgalmu két uccára
szóló pékség eladó. Füst-
tós Lajos, Mali-Idjós. 5694

30-as szíjvágómagánjáró
cséplőgarnitúra, magányos
8-as lokomobil, 6-os cséplő,
cséplésre készen eladó
Vadócz Károlynál, B.-To-
pola. 3896

Eladó egy 8 HP első ma-
gyar gazdasági evári ma-
gánjáró garnitúra teljes
felszereléssel. Bata István
Senta, Beogradska ul. 64. 5711

ÁLLAMI MONOPOL

SAHARIN

Kr stáiyokban

szavatolt 440 ed sség	gr.	Din.
5	11	11
10	22	22
50	110	110
100	220	220
1000	2200	2200

Poralakban

szavatolt 550 edesség	gr.	Din.
5	13	75
10	27	140
50	137	700
100	275	1400
1000	2750	14000

Kapható minden gyógy-
szertárban, drogériában
és nagyobb kereskedés-
ben. Ahol nem kapható,
rendelje meg a vezér-
képviselőnél:

„ISIS“ d. d.
drogua nagykereskedés
ZAGREB
Minden csomag állami
monopol-banderollal van
lezárva. 5399

Ótláratu, nagyforgalmu
vámvalom nagy magyar
községben minden áron
eladó. Megbizott Ujváry,
Tomerin. 5648

Eladó Palicsi uton egy
kisebb ház, 500 □-öles
gyümölcsös kerttel és
szőlővel. Din. 60.000-ért.
Cim a kiadóban. 5779

Gyönyörű kétszobás, há-
romszobás lakás mellék-
helyiségekkel, fűszerüzlet
berendezéssel, áruval, la-
kással potomárban kap-
hatók. Családi házak el-
adók. Palicsi lakások ki-
adók. Langné, Agina ul.11
5778

Fiatal villanyszerelősegéd
állást keres. Cim: Schatt-
ler Ernő, Subotica, Ciril
Metod 2. 5706

ÉKSZEREK

inga- és zsebórák, írő-
készletek, ridiküllök,
cigarettafarcák, ezüst-
ből és alpaktaból —
Nagy választék, olcsó
árak.
S O K
ékszerésznél, Rudičeva ul.

VÉTEL-ELADÁS

Kiállításra készült billiárd-
asztal, legtekélyesebb mű-
faragással tervezve, el-
adó. Cim a kiadóban. 5724

Autó, négy üléses, kifogás-
talan, masszív, eladó. Cim
a kiadóban. 5731

Eladó vagy haszonbérbe
kiadó magányos magán-
járó 7 HP lokomobil. El-
adó 8-10 HP stabil ben-
zinmotor. Rózsa Ferenc,
St.-Kanjiža. 5746

Eladó egy teljesen új ál-
lapotban lévő fekete »Köl-
ber« hintó és egy pár hoz-
závaló új állapotban lévő
parádés lószerszám Din.
25.000. Cim a kiadóban,
5731

Nagyobb pénzszekrény el-
adó. Cim: Piuković és
Tárša cégnél, Badaličeva
ul. 6. 5732

Jóforgalmu borbélyüzlet
eladó a beltéren. Cim a
kiadóban. 5753

Esztergapad, 2600 mm
csucstávolság, 210 mm
csucsugassággal eladó.
Havas és Forgács, Bačka-
Topola. 5675

Ház eladó és azonnal be-
költözködhető. Érdeklődni
lehet Halasi ut, 79. 5664

Lakatos- és bádogos-
gépek, szerszámok és
stancnik üzemtszervezés
miatt eladók, Save Teke-
lije (Halasi) ul, 79. 5663

Iókarban levő, keveset
használt Sunda gyártma-
nyu cimbalm olcsón el-
adó. Érdeklődni lehet Ku-
man György zenész, Piv-
nica 744-b (Bačka.) 5774

Eladó helyben 220 hektó
borshordó, teljesen jó-
karban, azvcsintén pum-
na. Cim: Schattler, Ciril
Metoda 2. mtytemplom-
mal szemben. 5772

Borshordó, hatvan hek-
tos és kisebbek, olcsóért
eladók. Bővebbet Földes
ruháüzlet. 5765

Eladó W. H. F. 35-40 HP
3 tonnás, 3900 kg-ot elbí-
ró teherautó 105 furásu, 6
ui pvelli gumival, azonnal
üzembe helyezhető. Mül-
ler Ferenc kőfaragó, Vel-
Kikinda. 5769

Kakasiskelánál négy szo-
bával, mellékhelyiségek-
kel, Hirska ulica 6. ház
eladó. Gergics Antal, Bará-
tok mellett 6. 5763

Eladó ház, azonnal be-
költözködhető. — Érdeklődni
Save Tekelija ul. 51. 5758

Kiadó aug. 1-re több bolt-
helyiség, Postának szem-
ben, Vilsonova 20. Érdek-
lődni I. em. 5777

KÜLÖNFÉLE

Olcsóbb a ruházkodás!
Elsőrangú férfiföltöny 680
dinártól, lüszterkabát 450
dinár, teniszöltöny 350 di-
nár, fiuknak mosóöltöny
150 dinár, esőköpeny 350
dinár Eisler Izsónál. Bar-
rátok temploma során. 5740

Laktársnőt keresek saját
házamban lévő szerény
lakásomba. Levelket a
kiadóba kérek az érdeklő-
dők pontos címével
»Szerény díjért« jeligére.

»Subotica! Önségélyző
Bank«, Aleksandrova ul.
4. sz. dílándóan folyósít
köleszőket I. helyű be-
kebelezésre és mindentéle
kézidőgra. Külföldre utá-
zóknak mindentéle va-
luta rendelkezésre áll.

Új zongorák dílnak,
csakis elsőrendű világ-
márkák, a leghosszabb le-
látatu részletfizetésre kap-
hatók 10 éves jótállás
mellett. Legnagyobb vá-
laszték az országban. Kap-
hatók Kain lakás hang-
szerkereskedőnél Suboti-
ca. Városháza. 2942

Jó forgalmas kárpitos-
műhely a város központ-
jában elköltözés miatt át-
adó. Cim a kiadóban. 5708

Elsőrendű beremendi
oltott mész
jutányos áron kapható
Transport D. D.
telepén sulyra vagy
m³-ként
Szegedinszki put
Telefon 524-88. 5760

Csinosan butorozott szoba
uri háznál kiadó. Oslobod-
jenje ul. 6. 5776

Csinosan butorozott szo-
ba kiadó. Mucsy-telep 89.
5761

Utlevelek láttamozását
naponta külön futárral a
leggorsabbban vállalja Szá-
deczki és Fuller, Városi
Kávéház. 5757

Delija *Delija*
Okasioniska prodaja

Cijene po skupinama za cipele

75-100-150-200-250-300

Cijene po skupinama za čarape

25-30-35-40-45

ZAGREB, PRERADOVIČEV TRG 9.
BJELOVAR „DELKA“ — OSIJEK kod Jonasa Heislera
SOMBOR kod Vilima Špicera

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, va-
gyonos, uri körökben
díszkréten közvetít Faragó
Irodája. Budapest, Nép-
színházutca tizenhat. Cég-
felzéstelen levelezés.
Díjtalan felvilágosítás.

JEGYGYÖRÜKET

és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudičeva ulica 6.
Sugár-ház. 3769

FOGLALKOZÁS

Ügves kiszolgáló a rövid-
áru szakmában kerestetik.
Cim a kiadóban. 5728

Deutsches Fräulein wird
zu einem sechsjähriges
Mädchen gesucht, wer
auch beim Haushalt be-
hülflich ist. Gefl. Offerte
mit Gehaltsansprüche an
Trafika Volfa Vel.-Kikinda
5722

Jó házból való ügyes ta-
nóc felvétetik. Weigand
i Drug autó-garage. Paja
Kuiundžića ul. 4. 5747

Perfekt német-magyar le-
velező és mérlegképes
könyvelő kerestetik au-
gusztus 1-re. Ajánlatok a
kiadóba kéretnek »Per-
fekt német« jelige alatt.
5755

Üzlethelyiséghez társ ke-
restetik masamód szak-
mában. Cim a kiadóhiva-
talban. 5723

Szerb, német, magyar tár-
gyakból előkészít magán-
javítóvizsgára Hegedűsné
tanító. Frankopanska ul.
43. 5617

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

Kádár alkalmazást keres
boppincében vagy szőlő-
telepen. Cim a kiadóban.

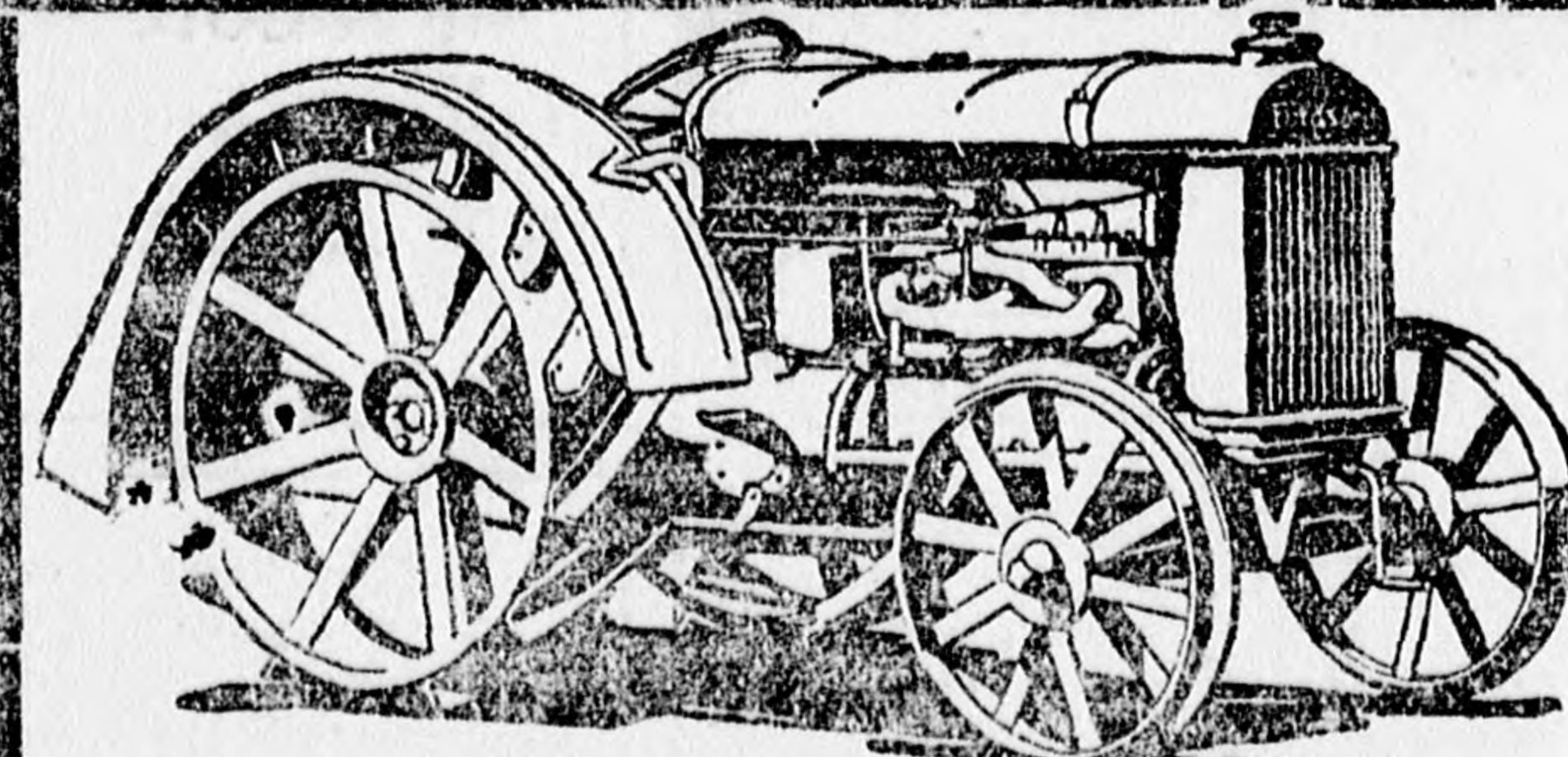
Almolnári, kezelői vagy
jobb segédi állás keres 45
éves molnár, jelenlegi ál-
lásában mint vezető 10
éve működik. Ajánlatokat
vidékre is elfogad augusz-
tus 1-ére. Cim a kiadóban.

Végzett gimnazista fele-
lősséggel előkészít magán-
vizsgákra vagy pótvizs-
gákra. Cim a kiadóban.

Keményítőgyári munkás,
ki e szakmában már hosz-
szabb ideig dolgozott,
azonnali alkalmazást nyer-
het Szabados Miksa
keményítőgyárában, Se-
gedínski put. 5770

Varróleány, ki eladásban
járta, felvétetik. Bőveb-
bet Földes Samu ruháüz-
let. 5766

Fiatal házaspár, kik ura-
ságoknál, mint szobainas
és szobalány voltak alkal-
mazva, keresnek megfe-
lelő alkalmazást. Vidékre
vagy pusztára is. Knézy
iroda, Bárányköz 6., Subo-
tica. 5768

Ugaroláshoz, tarlóbuktatáshoz
FORDSON
TRAKTOR
FERGUSON EKE
OLIVER
dupla tárcsás **BORONA**
a legcélszerűbb.

Klein Géza és Fiai

Ford-lerakat
Subotica. Telefonszám 55.